

ala yekûtî

Sayı (Hejmar): 11 Heziran-Tirmeh (Haziran-Temmuz) 1989

Fiyatı (Biha) : 3 DM

BAĞIMSIZ BİRLEŞİK DEMOKRATİK KÜRDİSTAN VE SOSYALİZM İÇİN

TÜRK VE ARAP MİLLİ İSTİHBARATLARININ YENİ BİR KOMPLOSU

KIZILTEPE KAMPINDA

ZEHİRLEME

ŞIRNAK'DA TOPLU MEZARLAR

* Ala Yekûtî'ye, sömürgeci faşist işkencecilerin Şırnak'da işledikleri cinayeti ortaya koyan bir mektup ulaştı. Konuyla ilgili esas bölümleri aynen yayınıyoruz.

* Diyarbakır-Devegeçit, Siirt-Kasaplar Deresi toplu mezarlarından sonra Şırnak'ta da iki toplu mezar ortaya çıkarıldı.

* Sömürgeci faşist Türk Devleti, Kürdistan halkına ve ulusal kurtuluşçularına hiç bir sınır ve kural tanımayan barbarlıkta saldırırken, her işkence merkezinin çevresinde toplu mezarlar yaratarak bilinen sömürgeci yıldırım savaşının gereklerine uyarak toplu imhaya yöneliyor!...

Emperyalizmin ve sömürgeciliğin Ulusal Kurtuluş Savaşlarına yıldırım savaşı yöntemiyle saldırdıklarını hepimiz okumuşuzdur. Amerikan emperyalizminin Vietnam'da giriştiği toplu katliamlar ve toplu mezarlar yine bu savaş içinde bilinen öğelerdir. Düşman gelişen Ulusal Kurtuluş Savaşına karşı başarılı olabilmek için, halkın devrim etrafında örgütlülüğünü engellemek için; savaşta korku, yıldırma, caydırma yöntemlerinin en etkili olanlarını devreye sokmaya çalışıyor. Devrim savaşlarının

* 9 Haziran 1989 Günü 15.200 kişinin kaldığı Mardin-Kızıltepe kampındakiler ekmek içine konulan FEİLON maddesi ile zehirlendi. Kampa ekmek Mardin'deki "Türk Ekmek Firması" tarafından getirilmektedir. Zehirlenme Türk-Arap Milli İstihbaratlarının ortak eylemidir.

* 2000 ile 3000 kişinin zehirlendiği söylenmektedir. Zehirlenmenin ilk belirtileri: Tüm vücudun titremesi, gözyaşları, gözlerin şişmesi, gebe kadınların düşük yapması ve kısmi felçler.

* Daha sonra resmi törenle yaptıklarından dolayı madalyonla taltif edilmek üzere olayın kahramanı fırıncı Hasip Sasa, sadece para cezasına çarptırılmakla yetinilirken, sömürge valisi daha evvel kampta görevli 6 doktor sayısını 2, 12 hemşireyi 3'e indirerek kamp sakinlerine karşı ne kadar "insancıl" olduğunu gösterdi.

* "Zehirlenme olayı Irak ajanlarınca tezgâhlandı." (Kamp Temsilcisi 3 Peşmerge)

* "Ekmeğe kimyasal madde enjekte edildi." (Diyarbakır Belediye Başkan Vekili Hikmet Bozcalı)

Sömürgeci güçler, ortaklaşa Kürt halkını sömürgeci yöntemlerle yok etmeye devam ediyorlar. Kürdistan'ı Kürtlerden temizlemek istiyorlar. 17 Mart 1988'de Halepçe jenosidi, öncesi ve sonrası Kürt halkına karşı tarihte eşine rastlanmamış yöntemlerle, kimyasal ve biyolojik gazlarla soykırımdan geçirdiği onbinlerin kanı bile kurumadan Irak ve Türk sömürgeci güçlerinin yeni bir vahşeti daha açığa çıkmış bulunuyor. İran-İrak savaşının ateşkesle sonuçlanmasından sonra Irak Baas rejiminin Kürt halkına karşı başlattığı operasyonda kurtulanlar can düşmanları İran ve Türk sömürgecilerinin egemenliğindeki Kürdistan topraklarına sığındılar. İran ve Türk sömürgeci barbarları Irak sömürgeci barbarlarının

katliamından kurtulan Kürtleri Nazi kamplarını aratmayan kamplarda rehin tutuyorlar. Buldukları kamplarda etrafı tel örgülerle örülerek, silahlı güçlerce sarılarak, yaşanmaz yaşam koşullarına tabi

İÇİNDEKİLER

Güney Kürdistan'daki Mücadelenin Dünü ve Bugünü	8
Bir İbret ve İğrenç Belgesi	13
Tevgêra Şorişa/Şêx Seîdê Pîran ...	14
Yurtseverlik ve Milliyetçilik	17
Newroz; Düşmana Duyulan Kindir 20	
Kürt Tarihinden Bir Sayfa	22
Jön Türkler ve Kürdistan	24
Merhabalar	26

kılınarak ölüme terk edilmeleri yetmezmiş gibi insanlarımızı zehirli yemek yedirilerek toptan yok etmek istendi.

Halkımızın can düşmanları sömürgeci barbarlar “üç başlı yılan” olarak ilan ettikleri halkımızı tarih sahnesinde yok etmek için her türlü insanlık dışı yöntemi ortaklaşa kullanıyorlar. Irak-Türk vampirleri Kürt kanına doymak bilmiyorlar. Irak-Türk sömürgeci istihbarat güçleri ortaklaşa Mardin-Kızıltepe esir kampındaki insanlarımızı ze-

hirli ekmek yedirilerek yeni bir insanlık dışı oyun daha sergilediler.

Sömürgeci devletler tarafından nesli yokedilmek istenen Kürtler, Türk ve Irak istihbarat güçlerince ortak yeni bir yöntemle bir kez daha yok edilmeye çalışıldı. Mardin—Kızıltepe’deki kampta Türk devleti tarafından esir tutulan Kürtlere ekmek temini için Türk yetkililerince fırıncı Hasip Sasa görevlendirilir. Hasip Sasa kendisi Araptır. Aynı zamanda Irak istihbarat teşkilatının adamıdır. Kampta

esir tutulanlara ekmek teminiyle görevli Hasip Sasa ekmekler içine “feilon” denilen zehir katılarak insanlarımız katledilmek istendi. Zehir katılan ekmeklerden yiyen kamp sakinleri zehirlendiler. Binlerce insan komaya girdi.

Bu insanlık dışı olayı Türk yetkililere kampta esir tutulan bir doktor bildirir. Doktor bunu yaptı diye sömürgeci güçlerce gözaltına alınarak işkenceye tabi tutulur. Olay örtbas edilmeye çalışılır. Her zaman olduğu gibi Türkler, resmi

gerilla (partizan) savaşı ise bu karşı devrimci taktiği boşa çıkartacak şekilde gelişmek, değişmek zorundadır. Sömürgecilik çürüten canavarını yıkmayı önüne koyan bir halk bunun yöntemlerini geliştirmesini de bilecektir. Nitekim Vietnam halkı ABD emperyalizminin en son teknikli donanmış yıldırım savaşını yenilgiye uğratmasını bildi. Kürdistan halkı da bu zafere ilerleyecektir. Bu güneşin varlığı kadar çıplak gerçek ve tarihi zorunluluktur.

Bugün Kürdistan’daki her gelişmeye düşman olan Türk sömürgecileri; emperyalistlerden aldıkları desteklerle, Kürdistan halkına ve Ulusal Kurtuluşçularına karşı sömürgeci özel yıldırım savaş yöntemleriyle saldırmakta, her gelişmeyi kanla boğmaktadır. Sömürgecilerin bu cinayetleri karşısında ulusal ve uluslararası düzeyde büyük bir cephe oluşturmak gerekmektedir. Eğer doğru bir mücadele çizgisi oluşturulursa, müttefik güçler doğru bir şekilde örgütlenirlerse, sömürgeciler iyi teşhir edilir, uluslararası planda tecrite uğratılabilirler. Türk devletinin bu cinayetleri, onun insanlık dünyasından tecriti için gerekenden oldukça fazla gerekçeler teşkil etmektedir. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi için böyle bir savaşın yükseltilmesi önemli bir mevzidir.

Ala Yekîfî, Kürdistan’da bağımsızlık uğruna savaşan bir cephenin oluşturulmasına büyük değer verir. Kürdistan’da ittifaklar çizgisini de bu temelde oluşturur. Ala Yekîfî, Kürdistan’da bugün proletaryanın önderliğinde bir ulusal Kurtuluş Mücadelsinin temsilci-

sidir. Ancak Kürdistan’da Ulusal Kurtuluştaki dost ve müttefiklerinin olduğunu bilir. Kürdistan’da bu anlamda bağımsızlık uğruna savaşan güçlerin varlığını, devrimimizde ittifaklar ve Ulusal Kurtuluş Cephesinin zemini olarak bilir. Proletarya dışında bağımsızlık uğruna savaşan güçlerin elbette hataları, zaafı, zayıflıkları ve hatta zararları olacaktır. Bu zarar ve eksikliklerin giderilmesi için savaşım Ulusal Kurtuluşun çıkarları temelinde yürütülür. Ancak Ala Yekîfî Ulusal Kurtuluş yönünde düşmana vurulan her darbeyi destekleyecek ve geliştirecektir. Bu en küçük direniş ve darbe için böyle olduğu gibi; bugün yürütülen ve düşmana darbe vuran silahlı mücadele için de geçerlidir. Sömürgeci faşist Türk Devletine indirilen darbeler, Ulusal Kurtuluşumuz için ilerlemedir. Bu savaşta şehit düşen Ulusal Kurtuluşçular Kürdistan Bağımsızlık Mücadelesinin ve halkının şehitleridir. Bugün Kürdistan’da Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin yükselmesine paralel olarak, düşman toplu mezarlar, toplu katliamlar şeklinde insanlık düşmanı cinayetlere başvuracaktır.

Bu cinayetlerin hesaplarının Ulusal Kurtuluş Mücadelemiz süresince acımasızca sorulacağı gün gibi açıktır. Bu hesabın sorulması temelinde yükselen -ulusal ve uluslararası düzeyde- mücadele Ulusal Kurtuluşumuzu da gürleştirecektir. Kürdistan’lı Ulusal Kurtuluşçu güçlerin doğru bir temelde ittifakı bu mücadelenin gürleşmesi için temeldir. Bundan sonra dünyada Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin dost güçleriyle yapılacak doğru ittifak

ilişkileri ve doğru mücadele çizgisi, düşmanı köşeye sıkıştıracaktır.

Türkiye’de işkence ve katliam gibi insanlık değerleriyle bağdaşmayan bu tür cinayetlere karşı mücadele eden tüm devrimci, demokrat humaniter güçler bu mücadeleyi Türkiye işçi sınıfının ve halkının bir mücadelesi olarak telakki ederek, Türk devletinin bu cinayetlerinin hesabını sormalıdır. Bu mücadele ister legal, isterse illegal düzeyde yürütülsün; hem Türkiye halkının Kurtuluş mücadelesine destek verecek, onları kurtuluşa yakınlaştıracaktır.

ŞIRNAK MI?

... Ben burda fazla yorum yapmadan asker olduğum süre içinde askeri anılarım ve devletin babacan oyunlarını hatırladığım kadarıyla yazacağım. ... Zonguldak-Karabük J. Er eğitim Taburuna gönderildim. Acemi birliğimi orda bitirdim. Kadrolu er olarak orada kaldım. Bir rütbeliye karşı geldim diye, 45 gün ceza aldım. Cezam bitti. Sicilli diye hizmet bölüğüne gönderildim. Kısacası 16 Ağustos 1984 günü sabah taburun içtimasında bekliyorduk. Emir-komutalardan sonra Tabur komutanının emriyle Kürt asıllı askerler ayırttırdı. Gönüllü ayrılanlar da niçin ayrıldıklarını bilmiyorlardı. İçlerinden benim gibi çıkmak istemeyenlerse isimleri okunarak ayırtıldı. İçimizden 20 kişiyi ayırarak “Sizleri Güneydoğu’ya göndereceğiz. Sizler gönüllü gidiyorsunuz. Orda çok rahat edersiniz. Çünkü sizler Kürt köylerine giderseniz. Yemeniz içmeniz herşeyinizi köylülerden alırsınız”. Nitekim gerçekten öyle oldu. Siirt’e İl Jan-

ve sivil güçlerince bir koro halinde "vatan, millet, sakarya" mantığıyla "devletin yüce çıkarları" adına böyle bir olayın olmadığını "ispatlamaya" soyundu.

Koma halinde hastaneye götürülenler tedavi edilmez, kendilerine "birşeyiniz yok" denilir. Hipokrat yeminli doktorlar, halkımıza karşı militarist gıysilidir. Can çekişen insanlarımızı sadece ağır kesici hap vermekle yetinilir. Tedavi edilmeyen eli-kolu bağlı insanlarımız daha da fenalaşırlar.

Akli dengesini yitirenler olur, hamile kadınlar düşük yapar.

Bu vahşete rağmen Mardin sömürge valisi, "Peşmergelerin yalan söylediğini" iddia edecek kadar adileşir. Hükümet yetkilileri daha da ileri gider. "Bu bir provokasyon olabilir. Peşmergelerin dikkat çekmek için böyle bir yola başvurmalarına bir anlam veremediklerini" belirttiler.

Sahibinin sesi Tercüman gazetesini, devlet yöneticilerini doğrular. "Zehirlendik diye Mardin'i ayağa

kaldırdılar", "500 Peşmerge zehirlendikleri gerekçesiyle yardım istedi. Mardin Valisi Aykut Ozan, ildeki bütün eczaneleri açtırap, sağlık personellerini alarma geçirdi... Ancak yapılan muayeneleri sonucu hiç bir hastalıkları olmadığı anlaşıldı..." (10 Haziran 1989, Tercüman, İmza: Seyfi Tak)

"Acaip iddia" (Milliyet, 14 Haziran 1989)

Evet mantık yine o mantık. Bize yabancı olmayan mantık. Her olayın ardında "devletin yüce

darma Alay Komutanlığı'na gittik. Ordan daha Batın'ın değişik bölgelerinden gelen Kürt asıllı insanlarla bizi bir araya topladılar. Sonra hepimizi dağ karakollarına dağıttılar. Ben de Şırnak 119. Seyyar Jandarma Alayı'nın Narkotik kısmına gönderildim. Orda gördüklerimi yazmış olsaydım büyük bir kitap olurdu. Neyse... Şırnak Jandarma Alayı'na Narkotik denilen yere gittik. Ali Kalender isimli bir binbaşı bizi o esir kamplarını andıran askeri koğuşların içinde gözleri bezlerle bağlı kimi betonun üstünde su dökülmüş, suyun içinde oturtulmuş, kimi tek ayak üstünde ayakta bekletiliyor. Kimi ise özel odalara konulmuştu. O özel oda dediğim odaysa Amerikan Beyaz Saray denilenlerden! Tuvaletlerde ikişer ikişer elleri kelepçeli ayakları kendirler ile bağlı esirler ordusuyla doluydu. İçlerinde çoğunluğu cani ruhlu sadistlerden seçilmiş askerler nöbetleşerek bu insanları uyutmuyorlardı. İçlerinde iyi insanlar da kazara düşmüştü. Yoksa bilinçli olarak hep sadist ruhlu as-

kerler orda görevlendirilmişti. Neyse... Bizde cellat olarak göreve başladık. İlk görevimiz Şırnak merkezine, gece operasyonuna çıktık.

Sivil polisler, yerli ajanlar, askerlerden oluşan tim operasyonunda ilk yakaladığımız evinde televizyon seyreden jeolog-mühendis Kemal Birlik ve 10 tane suçsuz insanla geri döndük.

Bu insanları toplama kampı denilen kir içinde, her türlü hastahğin kol gezdiği kamplara bıraktık. Başta Kemal Birlik'i sorgu odasına getirdik. İlk sorgulama odası doktor denilen psikolojik işkenceci babacan rolüyle çözmeye çalıştı. İkinci oda Şaban astsubayındı. Cani ruhlular, ilk manyeto ve elektrik coplu işkencesine aldılar. Yere su dökerek, ayakkabıları çıkartılarak ayağının serçe parmağına manyeto kablosunun bir ucunu, diğer bir ucunu da cinsel organına elimle bana bağlattılar. Enver denilen Erzurum'lu çavuş manyetonun kolunu çevirirken, diğer yandan elek-

trikli jopla sinek avına çıkan Şaban denilen insan kılı düşmanı elektrikli jopla kılları yakmaya başladı. Bu işkence sonuç vermediği için üçüncü odaya alındı.

Tekerlekli işkence faslı başladı. Boynuna ve baldırlara oto iç lastiği geçirilerek, bir top halinde duvara astılar. Orda da üç cellat tarafından gözüne projektör tutularak sözlü soru yağmuru tutuyorlardı. Orada da sonuç alamayınca son odaya aldılar. Bütün işkencecilerin ortaklaşa toplandıkları kurutma ağacı denilen ağaca astılar. Boynundan omuzlarına bir 10x10 ağacı kollarına birer metre geçecek şekilde ipe bağladılar. Ondan sonra yükseğe kaldırıp asıyorlardı. Sonra da elektriği tekrar bağlarlardı. Bayılana kadar devam ediyordu. Bir yanda kimin daha iyi boksör olduğunu kanıtlamak için sırayla güçlerini deniyorlardı. Bayılınca indiriliyordu. Burnuna ayıltıcı alkol koklatılarak ayıltılıyordu. Diğer küçük işkence biçimlerini de saymayacağım, zaten oraya düşen insanların hepsi şu veya bu şekilde işkence görüyorlardı. İşkencede ölen insanları da revire götürüyoruz diye bizden gizlice alıp götürüyorlardı. Şırnak Belediyesiyle ortaklaşa dozerlerle kazılan çukurlara atıyorlardı. Daha sonra öğrendik ki; dağda vurdukları insanları da aynı şekilde çukurlara atıyorlar, bu çukurlar Şırnak 119. Seyyar Jandarma Alayı'nın alt tarafındaki derededir. Bu çukurların yerini Şırnak Belediyesi ve Binbaşı Ali Kalender çok iyi biliyorlar, ayrıca Şırnak halkı da biliyor. Bu çukurların çıkartılması ve kamuoyuna duyurulmasını istiyorum. Saygılarımla.

çıkarları" adına "provokasyon" arayan mantık. Binlerce insan koma halindeyken, ölümle pençeleşirken, akli dengesini yitirirken, hamile kadınlar düşük yaparken sömürge valisi ve hükümet yetkilileri olayı yalanlıyorlar, kamuoyuna yalan söylüyorlar, kendi yalanlarına ölümle pençeleşen insanları alet ediyorlar. Yavuz hırsız evsahibini bastırır misali resmi güçler, bu insanlık dışı olayı yok sayarken, hatta bunu bir "provokasyon", "dikkat çekmek" gibi masum insanlara yıkmaya çalışırken sahibinin sesi basın da kendi görevini yapıyor.

Olay gerçekten "yalan" mıydı? Bir "provokasyon" muydu? Veya "dikkat çekmek için" Peşmergeler kendileri mi düzenlemişti? Elbette hayır! Olay tüm çıplaklığıyla ortadadır. Suç ortadadır, kurban bellidir, canı bellidir, caniler suç üstü yakalanmıştır. Olayın gözardı edilecek hiç bir yanı kalmamıştır.. Sömürgeci güçlerin insanlık dışı marifetleri bir kez daha tüm insanlıkça öğrenilmiştir. Ama ne çareki, insanlık halkımızın karşı karşıya kaldığı soykırımı karşı körlüğünü, duymazlığını, sessizliğini koruyor. Lanet olsun onlara!

Türk ve Baas sömürgecilerinin ortaklaşa gerçekleştirdikleri bu katliam girişimi ahlak kuralları açısından olduğu gibi politik açıdan da canicedir. Çünkü insanlık tarihinin bize bıraktığı bir gelenek var, bir ahlak anlayışı var. Politik mücadelenin kendine özgü kuralları var. Türk ve Baas sömürgecilerinin adı gasp şebekelerinin bile tenezzül etmediği, ahlak-dışı yöntemlerle elikolu bağı insanları katletme girişimi, onların gerçekten insanlıktan çıkmış sadist ruhlu mahluklar olduğunun belgesidir. Korktuklarının belgesidir.

Dünya emperyalistleri, gericileri ve yerel sömürgeci güçlerce "çıban başı" görülen Kürtleri yok etmek, ikinci bir Ermenistan yaratmak, yani Kürtlersiz bir Kürdistan'a egemen olmak ortak çabaları tüm boyutlarıyla sürmektedir.

Kürdistan sorunu Ortadoğu'nun en büyük sorunudur. Dünya emperyalist ve gerici güçleri için bir "çıban başı"dır. Bunun kökten çözümü dünya emperyalist

gerici güçlerinin çıkarımadır. Kullanılan yöntem kabasından ince-sine varan hiç bir ahlak kuralı tanımayan insanlık-dışı yöntemlerdir. Amaç, sorunu kan, vahşet, jenositle çözmeye çalışmaktır. Amaç "Kürtsüz bir Kürdistan" yaratmaktır. Bunun için de Kürdistan halkı imha edilmeye çalışılmaktadır. Daha evvel aynı şeyi Ermeni halkına yapmamışlar mıydı?! Milyonlarca Ermeni katletmemişler miydi?! Bunu böyle yapmakla durumu kendi leyhlerine döndürmemişler miydi?! Aynı şeyi dün olduğu gibi bugün de Kürtlere karşı uygulamaya devam etmektedirler. Dünya demokrasi güçlerinin bu uygulamalar karşısında kör, duymaz, söylemez tavır sürdürdükçe sömürgeci güçlerin vahşeti devam edecektir. Onlar kendi kurallarınca sonuca gitmede kolaylıklar edinecektir, bunun meyvelerini toplayacaklardır.

Kürt halkı 20. yüzyılın son çeyreğinde insanlığın gözleri önünde toptan yokediliyor. Kürt halkına insanlık-dışı ne yöntem varsa uygulanıyor. Uluslararası hukuka göre yasaklanmış kimyasal ve biyolojik gazlarla öldürülüyor. Sakat bırakılıyor. Çağımızın en korkunç ve en iğrenç silah ve yöntemleriyle soykırımdan geçiriliyor. Kitle katliamları düzenleniyor. Yaşamları boyunca bünyelerinde taşıyacakları sakatlıklara uğruyor. Tutuklanıyor, zindanlara atılıyor, yaşamları boyunca özgürlüklerinden mahrum ediliyor. İşkencenin, hakaretin her çeşidine uğruyor. Yerlerinden alınarak başka taraflara zorla göçe zorlanıyor. Buralarda binbir zorluklarla karşı karşıya geti-

riliyor. Tel örgülerle örülü, etrafı silahlı güçlerce sarılarak yaşanmaz yaşam koşullarına tabi kılınarak ölüme terk ediliyor. Sömürgecilerin halkımız karşısındaki tutumu yok edici, imhaya yöneliktir. Ki bu imha salt ipe çekmekle, kurşuna dizmekle, tankıyla, topuyla, uçaklarıyla ve de kimyasal v biyolojik gaz bombalarıyla vs. sınırlı değildir. Kullanılan yöntemler çok yönlüdür. Kabasından incesine varan, akla hayale gelmeyen türleri ihtiva eder. Sömürgeci vampirler tarafından esir alınan Kürdistan ulusal güçlerine karşı dıştan estirilen terör bir yana, kapatıldıkları zindan ve kamplarda insani beslenme, sağlık koşullarından mahrum bırakılmaktadırlar. Aç, susuz, soğuk, sıcak vs. insanca olmayan koşullarda bırakılan yurtsever Kürdistan halkımızın bünyelerinde uzun yıllar sonrası sonuçlarını hepimiz tahmin edebiliriz. Ve bugün sömürgecilerin zindan ve kamplarında esir tutulan binlerce Kürdistan'lı yurtsever şu veya bu hastalıktan muzdariptir. Bunun koşullarını bilinçli olarak yaratanlar sömürgeci devlet yönetimleridir. Sömürgeci güçlerin bundan amaçladıkları şey, sağlık, beslenme ve insanca yaşam koşullarında yararlanılması engellenen özgürlük tutsakları yaşamını sona erdirecek koşullarla karşı karşıya getirilmesidir. Ve bu bir cinayettir. Hem de en korkunç ve iğrenç olanıdır. Kurban Kürdistan'lı yurtseverler, katil sömürgeci barbarlardır. Ve bu korkunç ve iğrenç cinayet, tüm insanlığın gözleri önünde yapılıyor. Hiç kimse de buna ses çıkarmıyor. Dünya Kürdistan halkına karşı

uygulanılan bu vahşete, barbarlığa karşı körleşiyor, sağırlaşıyor, dilsizleşiyor. Sömürgeci barbarların suç ortakları oluyor.

Kürdistan'daki sömürgeci soykırım, evrensel boyuta ulaşmış bir insanlık suçu niteliğindedir. Bu insanlık-dışı suçu işleyenler, Kürdistan'ı sömürgeleştiren ülke yönetimleri, bunların arkasındaki "demokratik" diye yutturulan emperyalist devletler "sosyalizm" yaftası rakan sahte sosyalist yönetimler ve buna sessiz kalan tüm çevrelerdir. Kürt halkının katledilmesi, tüm bu çevrelerce, siyasal bir tercih olarak kabullenilmiştir. Emperyalist ve "sosyalist" yönetimlerin siyasal, diplomatik, askeri, vs. ve bu ülkelerdeki sözde demokratik kurum, kuruluş ve bireylerin her türlü desteğiyle sömürgeci devlet yönetimleri tarafından devlet terörü temelinde soykırımdan geçirilen Kürt halkının günahı nedir?!

Yeryüzünde sahip olduğu stratejik yeri, bağrında sakladığı zenginlik kaynakları nedeniyle Kürdistan'ın bu özelliklerinden çıkar sağlayan tüm devletler, çevreler, Kürt halkının mevcut sömürge statüsünün devamından öte, "Kürtlersiz bir Kürdistan" istemlerinin uğraşı içindedirler. Kürtlere uygulanılan soykırımın nedeni budur. İşlenen insanlık suçunun gerekçesi budur. Daha somut bir ifadeyle devlet çıkarları, Kürt halkının katledilmesine tercih edilmektedir. Bu konuda hem batının emperyalistleri ve uşakları, hem de doğunun sahte sosyalistleri ve uşakları hemfikirdirler.

Kürdistan sorunu, ulusal ve siyasal niteliği ile sömürgeci devletleri sarsan en büyük tarihi gerçektir. Egemen ulus sosyal-şövenleri bu tarihi gerçeği görmek istemeseler de kendi efendileri bunu görmekte ve ona göre tedbirlerini almaktadırlar. Kürdistan ulusal sorunu, ulusal ve siyasal boyutu ile sömürgecilerin korkulu rüyası olmaya devam etmektedir. Bu korkuyu sömürgeci barbarların günlük hayatlarında bile görmek mümkündür. Her cümle içine özenle yerleştirilmiş ve üstüne basa basa vurguladıkları "bölücülük" kavramı onların sorun karşısında kapıldıkları korkuların ifadesidir. Çünkü Kürdistan halkı, ortak, tek, bölünmez, birleşik, de-

mokratik büyük Kürdistan kavramlarının bilincine varmışlar ve bu uğurda sel gibi kanlarını akıtarak son kavgasına atılmış bulunmaktadır. Zaten sömürgeci güçleri korkutan ve çileden çıkaran da budur. Onlar şunu çok iyi görmekte ve bilmektedirler ki; Kürdistan halkı, sömürgeci devletlerden ayrılarak özgür bir anavatan kurmayı ve bu uğurda onlara karşı tavizsiz bir ulusal kurtuluş savaşı yürüttüklerini ve bunu engelleyemeyeceklerini, sömürgeci barbarları vahşete varan soykırıma iten de bu gerçektir. Sömürgeci barbarların bu vahşetine tüm dünya gericileri ortaklıktır.

Sonuç olarak şunu söylemek istiyorum. Kürdistan, sömürgeci vampirlerin palazlanma alanıdır. Yeraltı-yerüstü tüm zenginlik kaynakları talan ve tahrif edilmektedir. Halkımız bin bir vergi ile kuşatılmış, ucuz işgücü potansiyeli olarak sömürülmekte, aynı zamanda asker deposu olarak yararlanılmaktadır. Dili, kültürü ve tüm ulusal değerleri yok sayılmış ve gelişmesi engellenmiştir. Siyasal, ekonomik ve kültürel ilhaklaşması en kötü bir şekilde sürmektedir. Kürdistan'daki bu sömürge statüsü, Kürdistan halkına yaşamı çekilmez hale getirmiştir. Halkımıza uygulanan insanlık-dışı yöntemler günlük olaylar haline gelmiştir. Kürdistan'ın dört parçasında da Türkleştirme, Persleştirme, Araplaştırma devam etmekte, bunda başarılı olunmadığı zamanda her türlü ahlak dışı yöntem, jenosit uygulanmaktadır.

Bu insanlık-dışı uygulamalar tüm dünyanın gözü önünde emperyalistlerin, sömürgecilerin iğrenç çıkarları adına yapılmaktadır. Bencil çıkarlar adına bir ulusun yokedilmesi amaçlanmaktadır. Yapılanlar emperyalistlerin, sömürgecilerin dışında hiç kimsenin çıkarına değildir. Tersine dünya emekçilerinin zararına. Kürdistan'da sergilenen vahşete dur demenin zamanı gelmiştir. Bu konuda bütün dünya demokratik güçlerine görev düşmektedir.

Kürdistan sorununun kendine özgü özellikleri vardır. Bu özellikler klasik kitaplarda yoktur. Aynı zamanda dünyanın bir başka yerinde ki ülke özgülündeki özelliklerde

Kürdistan sorununun kendine özgü sorunları değildir. Bir başka ülke özgülündeki koşullar ve çözüm biçiminin kendisi de Kürdistan'a şablon olarak geçirilemez. Soruna bu biçimiyle bugüne kadar yaklaşanların çıkmazı burada yatmaktadır. Oysa Kürdistan sorununun kendine özgü özellikleri Kürt toplumunun somut tarihsel gerçeklikleri, yani siyasal, ekonomik, kültürel vs. yanlarını çağdaş bir tahlilden geçirilmekle yakalanabilir ve çözüm biçimi getirilebilir. Bunun dışında başka bir perspektifle soruna bakan anlayışlar Kürdistan gerçeğinden çok uzaktadırlar.

Kürdistan somut tarihsel koşullarının yarattığı güçlü ulusal-demokratik devrimci potansiyel vardır. Bu potansiyel, üstünde yükseldiği çelişkileri çözümlenecek olgunluğa erişmiştir. Kürdistan halkı, siyasal bağımsızlığını kazanmak için yüksek politik bilinç seviyesine sahiptir. Yüzyıllardan beri zor ve hileyle kabul ettirilmiş ve sürdürülen egemenlik altında kesinlikle kurtulup, kendi özgür vatanına kavuşmak amaçındadır. Bunu bilince çıkaran Kürdistan halkı her türlü gericiliğe karşı tek kurtuluş yolu olan ulusal kurtuluş mücadelesini zaferle taçlandırmak için mantıklı her yöntemi kullanacaktır. Kürdistan devriminin zaferi bunu emreder.

Sömürgeci barbarların "milli duyguları zayıflatmak", "ülkenin yüksek çıkarlarını gölgelemek," "vatan ve milleti bölmek" olarak baktıkları Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı başlattıkları haçlı seferlerine karşın Kürdistan ulusal dinamiklerine düşen görev düşmanın tüm candamarlarına karşı ölümcül darbeler vurmaktır. İşgalci yabancı güçleri anavatanından kovuncaya kadar da bu mücadeleyi sürdürmektir. Şüphesiz ki kutsal bildiğimiz bu savaşta halkımız hesapsız kurbanlar verecektir. Ama özgür bir anavatan için dökülen kanlarımız boşa akmayacaktır. Çünkü Kürdistan halkının bu son kurtuluş kavgası sömürgeci güçlere çok pahalıya mal olacaktır. Onların kaçınılmaz sonlarını hazırlayacaktır.

Düşmanın toptan saldırıya geçtiği, soykırıma varan vahşet sergilediği, bu vahşet karşısında dünyanın görmez, işitmez, şöyle-

mez tavrının inatla sürdürüldüğü bugün Kürt ulusal kurtuluş dinamiklerine tarihsel bir görev düşmektedir. Bu görevde düşmana karşı tüm varlığıyla cepheden savaşa girmesidir. Bu savaşta zafere ulaşmada her yöntemi kullanılmalıdır. Bu yöntemleri kullanmada başkaları ne düşündür hesabını yapmamalıdır.

Kürdistan halkının zorunlu olarak tabi kılındığı yaşanmaz koşulları aşmada kullanacakları yöntemlerden rahatsız olmaya hiç kimsenin hakkı yoktur, olamaz da. Halkının bir toplumsal sözü vardır: **Kan kanla temizlenir!** Halkın akıtılan kanının hesabını soracaktır. Bunun için sonuca gitmede mantıklı her yöntemi kullanacaktır. Bazılarını rahatsız etse de, bazı vicdanları sızlatsa da bunu yapacaktır. Çünkü halkının elinde başka tüm araçlar düşman tarafından alınmıştır.

Biz insanlara zarar gelmesini istemeyiz. Öldürülmekten zevk almazız. Savaşları bütün iyi niyetimizle lanetleriz. Ama bize başkaları tarafından zorla dayatılan bir savaşta da tüm benliğimiz, olanaklarımızla da gerekli yerimizi almak zorundayız. Ve kurtuluşumuz bize dayatılan bu zorunlu savaşta üstümüze düşeni en büyük bir çaba ve eksiksiz yerine getirmemizi dayatmışsa bundan kaçınmamalıyız. Bunun gereklerini halkımız için, tüm insanlık için yapmalıyız. Bu bizim tarihsel görevimizdir. Bu, savaşlara son vermenin gereklerini yerine getirme görevleridir. Bir insanlık görevidir. Dünya üstünde savaşlara son vermenin tek yol ve yöntemi savaşlara yol açan maddi koşulları ortadan kaldırmaktır. İnsanı insana düşman eden emperyalistleri, sömürgecileri ve tüm dünya gericilerini ezmektir. Bu görev insanın diyen herkesin vazgeçilmez tarihsel görevidir. Kürdistan halkı da insanlık görevini kendi ülke özgülünde tüm karşıdevrimci güçlere boyun eğdirerek, onları yok ederek yerine getirecektir. Halkımız bu insanlık kavgasını veriyor, ve tüm insanlardan da bu onurlu kavgasını desteklenmesini istiyor ve bekliyor.

Kürdistan'ın mevcut koşulları karşısında halkımızın yapması gereken şey el açıp hak dilenmek

değildir. Hak verilmez, dilenmez, ama alınır. Bu da hak gaspedene boyun eğdirilerek başarılıdır. Bunun başka yol ve yöntemi yoktur. Bunu yapmak ne suçtur, ne de ayıptır. Bu konuda barbarlardan alınacak ahlaki dersler de yoktur. Hak nasıl gaspedilmişse, bunun için hangi araç kullanılmışsa bu hakkın elde edilmesi için mantıklı her araç kullanılmak zorundadır. Sonuca varmada kullanılacak yöntemin sertliği, yumuşaklığı tartışılmaz. Soruna sonuç açısından bakılmalıdır. Sonuç, insanlık açısından yararlıysa, sonuca gitmek için akla mantığa uygun her yol ve yöntem kullanılmalıdır. En temel hak ve özgürlüklerin zerresinden toplum olarak yoksun olduğumuz bugün gaspedilmiş haklarımızı almak için her yol ve yöntemi denemeli, kullanmalıyız. Bu mücadelede düşmana sevgi, saygı ve acıma yoktur. Sevgi, saygı, acıma insanı duygulandırır. İnsan olmanın ahlakıdır. Ama gel gör ki; bu duygular insanlıktan çıkmış canavarlara karşı duyuldu mu, insanlık bundan zarar görür. Buna da fırsat verilmemelidir. Bu hem halkımız, hem de tüm insanlık için gereklidir.

Kürdistan halkı, zorunlu tabi kılındığı insanlık dışı yaşamı reddediyor. İnsanca yaşama sevdalı halkımız son kavgasını veriyor. Kendisine dayatılan işkence, baskı, zulüm ve kötü muameleye indirgenmiş yaşamdan, yaşadığı soykırımdan öğreniyor. Bunu yok etmek, insani bir yaşama erişmek için büyük bedeller ödüyor. Ve bunun gerekliliğine inanıyor. Bizi kurtuluşa götürecek insanca bir yaşama vardıracak olanın verdiğimiz büyük bedellerin olduğunu biliyor, geleceğe olan inancını boş umutlara bağlamıyor, kendisine zorla dayatılan karanlığın mutlaka bir gün aydınlığa çıkacağına inanıyor ve bunun için son kavgasını elindeki kat imkan ve güçle, mantıklı her yöntemle veriyor. Ve kazanacağına inanıyor. Kazanacaktır!

D.Cülêri

Dünya Kamuoyuna ve Uluslararası Kuruluşlara!

Şu anda Türkiye'de Diyarbakır, Mardin, Muş Kamplarında yaşayan Irak'tan sü-

rülen 40.000 Kürt göçmeni adına sizlerin bizim neler söylemek istediğimizi okuyacağınız ve bizim taleplerimizi ve ricalarımızı kabul edeceğinizi umuduyla bu mektubu sizlere yazıyoruz.

Sizlere baskı gören halkımıza yardım etmeniz için yazıyoruz. Neler söylemek istiyoruz:

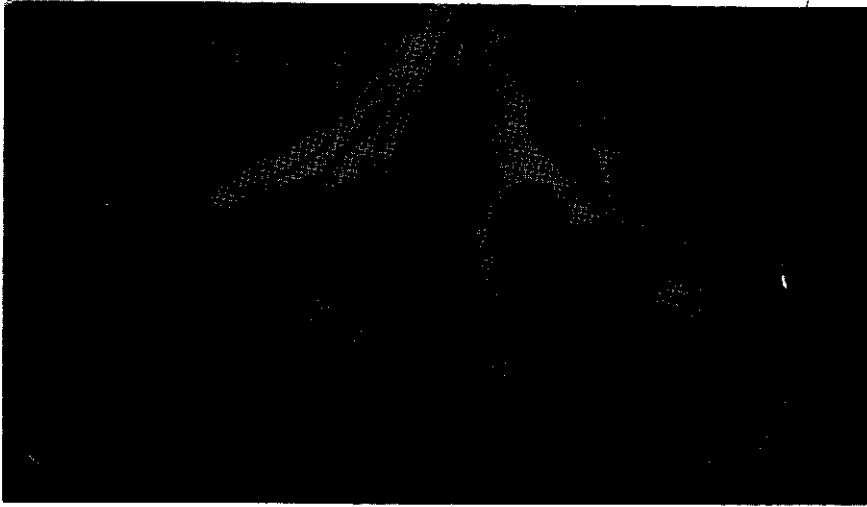
1) 6 Aydan daha uzun bir süredir Türkiye'de değişik mülteci kamplarında yaşıyoruz. Bu güne kadar Türkiye tarafından politik mülteci olarak kabul edilmedik. Gelecekte de bu doğrultuda umut yok. Ki bu durum bizi huzursuzluğa ve çaresizliğe sevk ediyor. Bizlerin politik mülteci olma statüsü doğrultusundaki haklı talebimizi destekleyen uluslararası bir hareket yoktur.

2) Türkiye'deki mülteci kamplarında yaşama zorunda kalışımızdan beri yukarıda sayısı verilen insanlar oldukça büyük açlık, yoksulluk, zorluk ve hastalıklar içerisinde yaşamalarına rağmen, hiçbir uluslararası kuruluştan ne politik ne de materyal destek aldık. Bizlerin yardıma ihtiyacı var!

3) Çocuklarımız, oldukça yüksek bir sayıda kendi vatanlarında zehirli gazlar, napalmlar, bombalarla öldürülmektedirler. Sürgün boyunca açlık soğuk ve onların yaralanmalarıyla mücadele ettiler. Bunlardan kurtulabilen ve yukarıda bahsedilen kamplarda yaşayan 13.000 çocuk kötü beslenme koşullarında ve hastalıklar altında inliyorlar. Hatta öğrenmelerine bile mani olunmaktadır. Çünkü ne okul ne de ana okulu vardır. Aramızda kendi halkımızdan öğretmen, doktor bulunmasına ve bunların da çocuklara memnuniyetle ders verme ve hastaları iyileştirme talepleri olmasına karşın, bu görevi yapmak isteyenlere izin verilmemektedir. Bizim çocuklarımız da dünya çocuklarının bir parçasıdır. Kimse-den olumlu bir cevap ve kabul görmüyorlar. Bizler kendi kendimize soruyoruz: Neden?

Neden hiç kimse bizlere çocuklarımızı korumamız ve savunmamız için yardımcı olmuyor?

4) Kamplarda çok insansal güce sahip olmamıza rağmen bu gücü kullanma özgürlüğüne sahip

pler aynı zamanda İran'a göçen kadın ve erkek kardeşlerimiz için de geçerlidir...

— Kürt ulusu da Birleşmiş Milletlere dahildir. Nasıl olur da uluslararası devletler topluluğu Saddam Hüseyin'in bir ulusu kendi ülkesinde terör, napalm ve kimyasal silahlarla yok etmesine göz yumabilirler?

Bizler Birleşmiş Milletler'den demokratik bir Irak dahilindeki otonomi statüsü doğrultusundaki haklı taleplerimizi desteklemesini ve büyük suçlu Saddam Hüseyin'in yargılanmasını talep ediyoruz.

— Unicef ve tüm çocuklara yardım eden kuruluşları mülteci kamplarındaki ailelerimize ve çocuklarımıza dolaysız yardımda bulunmaları ve Irak Baas rejimi tarafından çocukları özel koruma altına alınma hukukunun, haklarının savunulması ve insan haysiyetini çiğnemesine karşı sizleri protestoya çağırıyoruz.

— Kültürü zenginleştirici bir öge ve korunması gerekli değerler olarak niteleyen Unesco'yu ve tüm kuruluşları kimliğimizi ve kültürümüzü yok etmeye, parçalamaya çalışan Baas rejimini protesto etmeye çağırıyoruz.

Bizler cevabınızı umutla bekliyoruz.

Dostça selamlar...

Diyarbakır, Muş ve Mardin Kamplarındaki Kürt Mülteci Temsilcileri

değiliz. Aramızda çok çalışkan çiftçiler, zanaatkarlar, öğretmenler ve eğitim görmüş aydın kişiler var. Kampları terk etmek ve çalışmak bizlere yasaklanmıştır. Eğer bizlere gücümüzü kullanma olanağı verilmiş olsa, biz hem göçmenler olarak kendimiz için, hem de bize sığınma olanağı tanıyan ülke için güzel şeyler yapacağız.

5) Bizler ülkemizi gönül rızasıyla terk etmedik. Bizler Saddam Hüseyin rejiminin tiranlığı ve baskısı sonucu buna mecbur kaldık. Bizlere uluslararası planda lanetlenen silahlarla saldırıldı. Kimyasal silahların kullanımı sonucu sayısız çocuk, kadın, yaşlı insanlar ve sivil halk katledildi.

Saddam Hüseyin, ülkemiz Irak Kürdistan'ında yaş ve kuru herşeyi yıktırıyor. Köyleri, tarlaları, hastaneleri, dini müesseseleri yok ettiriyor. Sayısız okullarımız içindeki

çocuklar ve öğrencilerle birlikte yakılmıştır. Sayısız Kürt kadını cezaevlerindedirler, yaralı ve öldürülmüşlerdir.

Baas rejiminin Ağustos 1988'deki barbarca saldırısından sonra binlerce aile Erbil kenti yakınlarına kamplara gönderilmiş, 16-55 yaş arası erkekler öldürülmüş veya hapishaneye gönderilmişlerdir. Şu anda onların akıbetleri hakkında hiç kimse bir şey bilmiyor. Hiç bir yardım bu insanlara ulaşmamıştır.

Bizler örgütlerinizi bizlerle dayanışmaya çağırıyoruz!

— Bizlerin politik mülteciler olarak kabulü sorununda desteklemek ve bu konuda Türk hükümetine müracaat etmesi için Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğine, Uluslararası Kızılhaç'a ve tüm mülteci örgütlerine rica ediyoruz. Aynı şekilde mad-di yardıma ihtiyacımız var. Bu tale-

MAHSUN ASLAN

Mahsun Aslan'ın anısı ve mücadelesi Kürdistan Ulusal Kurtuluş ve proletarya davası mücadelsinde yaşatılacaktır...

11 Haziran 1980'de feodal-faşist güçlerce katledilen Mahsun Yoldaş güçlü bir komünist kişiliğin tüm özelliklerini şahsında somutlaştırarak, Diyarbakır'da örnek mücadeleler yaratarak aramızdan ayrıldı.

Kürdistan proletaryasının

önderliğinin ve örgütlülüğünün, Ulusal Kurtuluşumuzun zaferinin teminatı olduğunun bilincinde olan Mahsun Yoldaş, işçi sınıfının militan örgütlülüğüne büyük önem verirdi. Onun için Özgür Yapı-İş Sendikasının Diyarbakır Şubesinin Genel Sekreteri olarak mücadelesini sürdürürken şehit düştü.

O ölümsüzdür. Ulusal Kurtuluş ve sosyalizmin yiğit bir önderi olarak sürekli anılacaktır.

GÜNEY KÜRDİSTAN'DAKİ MÜCADELENİN DÜNÜ VE BUGÜNÜ

Geçen sayıdan devam

Y. ROHAT

O dönem halka bu görüşlerin propagandasını yaparak güçlenmeye çalışan KDP-I, biraz güç topladıktan sonra Kürdistan halkına verdiği özeleştirisi sonunda samimi davranmadı. Doğu Kürdistan'da, Kürt halkının iradesine ters düşen bir tarzda 1979 senesinde İran'daki iktidara yönelmekte olan Humeyni gericiği ile uzlaşmanın planlarını yaptı. 1979'da İran'daki halk ayaklanmasında; Kürt Hareketinin Doğu Kürdistan'ında iktidar olma şansı ile Humeyni gericiliğinin o dönem İran'da iktidar olabilme şansları aynı olduğu halde, KDP-I önderliği Kürdistan'daki halk muhalefetini toparlamamın yerine, Humeyni gericiliği ile ta baştan beri uzlaşmanın yolunu tuttu. O dönem bu gerçeği açıktan kabullenmek istemeyen KDP-I da sonraları bu gerçeği şöyle itiraf etti: "İslâm İnkılabı, Şah rejiminin yıkılmasıyla, İran müslümanlarına ve onların bir bölümü olan Kürt halkına da büyük bir zafer sağladı. Bu inkılab Irak'taki ve bütün dünyadaki kurtuluş hareketlerine ümit verici yeni bir tecrübe olarak değerlendirilmektedir. İmam Khomeyni önderliğindeki İran İslâm İnkılabı, Şah rejimi ile birlikte, emperyalizmin eli olan "CENTO" antlaşmasını da ortadan kaldırdı ve emperyalistlerin öteki menfaatlerini de tehlikeye düşürdü. İran'daki islâmi harekete karşı partimizin tutumu ilk günden beri, belli ve açık idi. Bütün gücümüzle bu hareketi desteklediğimizi, İmam Khomeyni'ye bildirmek için, Paris'e giderken Avusturya'da Irak sefaretinin teröristleri tarafından saldırıya uğradık. Fakat, hemen başka bir hey'et, İmam Khomeyni'nin huzuruna giderek, İslâm İnkılabıyla birlikte olduğumuzu bildirdi. İran'da İslâm İnkılabı zafere ulaştıktan hemen sonra ise, partimiz 1979 yılındaki

Kongresi'nde, İran İslâm Cumhuriyeti'ni bütün imkânlarıyla desteklediğini ve bu inkılabı, emperyalistlere karşı koruyacağını resmen ilân etti." (26) (abç) KDP-I bu tavrıyla 1975 yenilgisi sonrası verdiği özeleştirisi konusunda samimi olmadığını göstermiyor mu??

1979 İran devrimi esnasında 10'dan fazla Kürdistan ili Kürt peşmergelerin kontrolüne geçmişti. Böyle bir durumda tüm Kürdistan'lı yurtsever güçlere düşen görev; tüm savaşı güçlerini bu bölgede toplayıp Kürdistan'ın bu parçasında bağımsız Kürdistan'ı ilan etmek olmalıydı. Durum buna müsaitti. Bağımsız Kürdistan'ın ilanına Doğu Kürdistan'daki feodal-burjuva önderlikteki güçler yana olmadığı gibi, KDP-I sömürgeci Humeyni'nin yanında yer alarak pasdaranlarla birlikte kurtarılmış Doğu Kürdistan topraklarına saldırdı. Bu yüzdendir ki bir dönem sonra Soma, Bradost bölgeleri ve Şino ile Bokar illeri yeniden İran sömürgecilerinin eline geçti. KDP-I, Doğu Kürdistanında girişmiş olduğu bu tavrıyla özeleştirisini tezkip etti.

Diğer yandan feodal-burjuva kesimin "sol" görünümü güçlerini içinde barındıran KYB, Irak sömürgecilerine karşı tüm anti-ışgalci güçlerin birleştirilmesi gerektiği bir ortamda, 1976'dan itibaren "anti-Barzaniciliği" kendisine varlık nedeni yaparaktan KDP-I güçleri ile olan çatışmalarını sürdürdü. Özünde KDP-I'dan farklı bir yanı olmayan KYB kuruluşuyla birlikte KDP-I'dan farklı bağlantılarla alana girdiğinden dolayı, KDP-I ile olan sürtüşmesini sürdürmede sürekli yarar gördü (Tabii ki bu sürtüşmede büyük zararı gören emekçi yoksul Kürdistan halkı oldu). Kürdistan Yurtseverler Birliği, KDP-I bir dönem "Amerikancı", bir dönem "Humeyni işbirlikçisi", bir dönem

"Barzani ailesinin Partisi" olduğunu propaganda ederekten Güney Kürdistan'da güç toparlamaya çalıştı. Fakat KYB, daha sonraki tavrıyla, KDP-I yaptığı eleştiriler konusunda ciddi olmadığını, tam tersine kitleleri aldatan bir tutum içerisinde olduğunu pratiğiyle sergiledi.

1980 sonrası dönemde Güney Kürdistan'da öylesine karmaşık bir duruma varıldı ki; Kürdistan halkının deyişiyle, "kimin elinin kimin cebinde, kimin kiminle flört ettiğini kestirmek" oldukça güçleşti. Özellikle emperyalistlerin ve sosyal emperyalistlerin bölgedeki bağlantıları vasıtasıyla yaptıkları kışkırtma neticesinde, irili-ufaklı Kürdistan'lı parti ve gruplar adeta birbirlerine kırdırtıldı. KDP-I—KYB çatışması, KDP-I—KDHP (Kürdistan Demokratik Halk Partisi) çatışması, KYB-KSP (Kürt Sosyalist Partisi) çatışması, KYB-İKP (Irak Komünist Partisi) çatışması neticesinde binlerce peşmergenin kanı boş yere akıtıldı. Bu karmaşık durumda yalnız ve yalnızca sömürgeciler istifade etti. "Kurt dumanlı havayı sever" denilir. Gerçekten de sömürgeciler bağlantılarıyla yarattıkları tozlu-dumanlı havada halkımızın değerli güçlerini gafilde avladılar. Sömürgecilerin desteği ve tek tek örgüt merkezlerinin basiretsizliği yüzünden binlerce Kürt ailesinin ocağı söndü. Diğer yandan KDP-I, Humeyni ile girdiği işbirliğinden dolayı Doğu Kürdistan'da oldukça olumsuz karşı-devrimci bir tutum sergiledi. KDP-I'nın bu olumsuz zemine tamamen kaymasında Barzani'nin kabrinin açılıp, bazı karanlık eller tarafından yok edilmek istenmesinin de payı olmuştur. Sömürgeciler tarafından tezgahlanan bu provokasyon Kürt hareketini birbirini kırdırtmaya yönelikti. Nitekim sömürgeciler bu provokasyonla

oldukça başarılı oldular. Provokasyonun açığa çıkartılması için, KDP-İ (Kürdistan Demokrat Partisi-İran) o dönem samimi bir görünümdeydi. Fakat bu son dönemde Kürdistan Demokrat Partisi-İran içerisindeki bölünmeyle (Kürdistan Demokrat Partisi-İran X Kürdistan Demokrat Partisi-İran Devrimci Önderlik) ortaya çıkan tartışmalar göstermektedir ki; Abdurrahman Kasımlı önderliğindeki KDP-İ geçmişte yeterince bu provokasyon karşısında samimi ve duyarlı davranmamıştır. Eğer Abdurrahman Kasımlı önderliğindeki KDP-İ geçmişte provokasyonun gerçekten açığa çıkarılması için samimi davranmış olsaydı, KDP-I o dönem Doğu Kürdistan'daki milli direniş karşısında öylesine olumsuz bir zemin üzerine kaymayabilirdi.

Barzani'nin kabrine yönelik provokasyon özellikle Humeyni gericiğinin işine yaradı. İran sömürgecileri Doğu Kürdistan'daki Kürt hareketine karşı KDP-I'ı kullandı. Muhtemelen bu provokasyon İran sömürgecilerince tezgahlandı. Keza provokasyonun Irak sömürgecileri tarafından da düzenlenmesi ihtimali de vardır. Çünkü Irak sömürgecileri KDP-I ve İran'a karşı, Doğu Kürdistan'daki Kürdistan Demokrat Partisi -İran ve Komeley Zahmetkeşan gibi örgütleri yanlarına çekmek istiyorlardı. Bir taraftan Irak sömürgecileri bu yönlü bir çalışma içerisine girerken, diğer yandan KYB ve KDP-I arasındaki çelişkileri daha da derinleştirip KYB'yi de kendi yanlarına çekme mücadelesi verdiler. Ve nitekim KYB'yi uzun bir dönem oyalayacak otonomi görüşmeleri içerisine soktular. 15 Ocak 1985'e kadar KYB'yi otonomi görüşmeleriyle oyalayarak, kuzeyden kendilerine yöneltilen Kürt peşmerge saldırılarının dozajını azalttılar.

Reformizmin iğrenç bataklığında yıllardan beri debelenip duran Kürt burjuva-feodal güçleri halkımızın Saddam faşist diktatörlüğüne öldürücü darbesini vurması önünde sürekli engel oldular. 1981-1984 yılları arasında Saddam faşist diktatörlüğü oldukça zayıf anlarını yaşıyordu. KYB—KDP-I ittifakıyla gerçekleşebilecek ortak bir saldırı o

dönem Irak devletini kesin yıkıntıya götürdü. Bu durumu iyi bilen Irak Baas sömürgecileri "böl ve yönet" politikalarıyla KYB'yi uzun yıllar oyaladılar. KYB feodal-burjuva önderliği geçmişte Baas faşist diktatörlüğüyle yaşanan tüm olumsuz pratikleri elinin tersiyle bir kenara iterek 1970-1971 yıllarında Kürt hareketinin düştüğü hataya bir daha düştü.

Irak faşist Baas diktatörlüğü 1980 sonrası bir taraftan Kürt hareketini bölüp oyaladı, bir yandan kimyasal gaz üretecek fabrikalarının inşasını hızlı bir şekilde sürdürdü, diğer taraftan sosyal emperyalistlerden ABD'ye, ABD'den Batı Avrupa emperyalistlerine kadar tüm emperyalist güçlerden kan ve destek almanın yollarını aradı. İrkçı Baas sömürgecileri bu politikalarıyla hem peşmerge hareketi karşısında hem de İran-İrak savaşında oldukça başarılı oldular. ABD emperyalistleri, Irak'ı Rus sosyal-emperyalistlerinden koparmak için de olsa bir dönem Irak'a destek verdiler. İşte tüm emperyalistlerin ve sosyal-emperyalistlerin Irak'a destek verdikleri bir ortamda Irak sömürgecileri KYB'yi otonomi görüşmeleri yoluyla oyalayıp durdu. KYB, reformist, burjuva-feodal karakterinden dolayı 11 Mart 1970 Otonomi antlaşmasının sonuçlarında yeterince ders çıkarmadı. Irak sömürgecilerinin gerçek amaç ve niyetlerini görmemezlikten geldi. Ta ki, 1984 yılının sonlarına doğru Irak sömürgecileri kendilerine kesin tavır alıncaya kadar.

Irak sömürgecilerinin kendi durumlarını düzeltip KYB'ye karşı sürdürdükleri ikircikli tavırlarına son vermelerinden sonra, KYB, 15 Ocak 1985 tarihinde bir deklarasyonla Irak devleti ile olan otonomi görüşmelerine son verdiğini açıkladı. KYB bu görüşmelerde açıkça oyalanıp kullanıldığının açığa çıkmaması için böyle bir açıklamaya gereksinim duydu. Güney Kürdistan'da, Kürdistan halkının birliğe ihtiyaç duyduğu bir dönemde KYB'nin tek başına Irak sömürgecileriyle bu türden görüşmelere girişmesi; esasta Kürdistan halkının mücadelesine bir darbeydi. Saddam Hüseyin'in dahi, Kürdistan'daki KYB ve KDP-I'ı kastederek "Bunlar değişik emperya-

list güçlerin bağlantılarıdır. Eğer bunlar gerçekten Kürt halkından yana iseler ve beni yıkmaya konusunda samimiyse ilk bana karşı birleşirlerdi" (25.02.1982) propagandasını yaptığı bir ortamda, KYB'nin Kürdistan'daki grupları bir kenara iterek Irak sömürgecileriyle otonomi görüşmelerine oturması affedilmeyecek bir tutumdur. Güney Kürdistan'daki feodal-burjuva kesimin sol görünümdeki kanadını temsil eden KYB, uzun yıllar Güney Kürdistan'ın tek başına yöneticisi ve sahibi olma histerik hevesine kapılarak, Güney Kürdistan'da oluşturulabilecek birliğin önüne set çekti.

KYB'nin Irak'la ilişkilerini kesmesi üzerine, İran sömürgecileri devreye girerek kendi çıkarları doğrultusunda; Güney Kürdistan'daki Kürdistan milli güçlerini birleştirmek için harekete geçti. İran sömürgecilerinin bu amaçlarından dolayıdır ki; İran sömürgecileri ile KYB arasındaki trafik sıklaşmaya başladı. Ve bir dönem sonra İran sömürgecileri KYB ve KDP-I ile birlikte onların çevresinde kümelenen irili ufaklı gruplara; Irak'a karşı birleşmeleri doğrultusunda baskı yaptı. Daha sonra gündeme gelen Kürdistan Cephe, İran sömürgecilerinin öneri ve dayatmalarıyla Tahran'da gündeme geldi ve gerçekleşti.

Güney Kürdistan'da İran sömürgecilerinin dayatmasıyla Irak'a karşı kurulan bu Kürdistan Cepheyi iki yönlü değerlendirmek gerekir. Birincisi; Güney Kürdistan'daki grup ve partilerin kendi aralarındaki çatışmalara son vermeleri olumludur. Bu, ordaki kitlelerin uzun yıllardan beri talep ettikleri, fakat burjuva-feodallerin bir türlü yanaşmak istemediği bir istemdi. İkincisi; kurulan Kürdistan Cephe, Güney Kürdistan'daki güçlerin doğal yaklaşması ve gerçekten geçmişte çıkarılan dersler neticesinde kurulmuş bir cephe değildir. Böyle bir cephenin ilânını Kürdistan halkı yıllardan beri istemesine rağmen, cephe tabandaki doğal yaklaşma neticesinde değil, üstte yabancı bir gücün dayatmasıyla kurulmuştur. Halkımızın deyişle, "kurulan bu cephe Kürdistan dağlarının ürünü değildir. Tahran'da ortaya çıkmıştır."

Dolayısıyla kurulan bu cephe bu yönüyle gerici, ileride içerisinde çıkacak kargaşalık ve tohumlarını başında ekmıştır.

İran sömürgecileri bu cepheyi kurdurttukları gibi kendi çıkarlarıyla çeliştiği anda dağıtmaya çalışacaklardır. Bu amaçla şimdiden "Kürt-İslâmi Hareketi"nin güçlendirilmesi için hummalı bir hareket içerisine gireceklerdir. İlerde İran sömürgecileri bunda ne kadar başarılı olabilir? Bunu zaman gösterecektir. Kürdistan proletarya hareketinin olaya siyasi müdahalesi, cephenin Kürdistan halkının hizmetine sunulması için mutlaka gerekecektir. Cephenin birinci yönüne ek diğer bir olumlu yan ise; cephe içerisindeki çeşitli grup ve partilere bağlı insanların pratik faaliyet içerisinde yakınlaşmasıdır. Kitleler birlikte güç olunduğunu göreceklerdir. Birliğin uzun sürmesi halinde, birliğin tadına varmış yurtsever kitleler birliği bozmaya çalışanlara karşı öldürücü oklarını yönelteceklerdir.

Özellikle son yıllarda KYB'nin İran sömürgecileriyle başlattığı ilişkiler ve KDP-I, İran'ın dayatmasıyla yakınlaşması neticesinde; geçmişte KYB'nin KDP-I ve diğer Kürdistan'daki gruplara yönelttiği eleştiriler ve girdiği çatışmalar konusunda samimi olmadığını gören bir çok kadro ve taraftar KYB'den ayrıldı. Günümüzde "İrak Kürdistan'ı"nda kendi feodal-burjuva örgütlerinin, reformist gerici çizgilerinin farkına varmış yüzlerce kadro ve binlerce politize olmuş yurtsever insan bir örgütsüzlüğü yaşamaktadır. Onun içindir ki, Güney Kürdistan yeni politik örgütlere ve yapılanmalara gebedir.

GEÇİKEN BİRLİK VE HALEPÇE KATLAMI

İran-İrak savaşı esnasında 1981-1984 yılları arasında, Irak devleti en zayıf dönemini yaşadı. Bağımsız bir Kürdistan kurmayı kendi amaçları arasında görmeyen Kürt burjuva-reformist güçleri, bu anı iyi değerlendirip Irak'ı yıkacakları yerde birbirleriyle çatıştılar. Yukarıda değindiğimiz grup ve partilerin çatışması netice-

sinde, binlerce peşmerge şehit düştü. Bu dönemde burjuva-feodal güçler halkımızın mücadelesini büyük karanlıklara boğdular. Böylelikle affedilmesi zor büyük suçlar işlediler. Kendilerine gelip katılmak isteyen anti-sömürgeci güçleri devlet kurma niyetleri olmadığı için geri yolladılar. O dönem Irak sömürgecilerinin baskısıyla Kürdistan dağlarına giden 80 bine yakın insan silah altına alınmayıp geldikleri yerleşim merkezlerine geri yollandı. Bu insanların sömürgeci Irak devletine karşı savaştırılmasında Kürt burjuva reformistlerinin iddiaları şunlardan ibaretti: "1) Biz bu kadar insanı silahlandıramayız, 2) Biz bu kadar insanı kurtarılmış alanlarda besliyemeyiz." Halbuki devrimin kurallarından bir tanesi, devrime katılacak insanların en ilkel silahlarla dahi olsa bir an önce teçhizatlandırılıp karşı devrime saldırtmaktır. Bu şansını kullanamayan devrim, kendi olanaklarını ve nefes borularını karşı devrime kaptırır ve kendi imhasını getirir. KDP-I ve KYB burjuva-feodal güçleri, o dönem devrimin doğal kurallarını hiçe sayarak kendilerine katılmak isteyen insan malzemesini gerisin geriye Irak sömürgecilerinin kucağına yolladılar. Onların bu burjuva-feodal hatalarını Saddam diktatörlüğü hemen kendisi için pozitif bir puana çevirdi. Irak sömürgecileri Kürdistan'daki ihtilale katılma eğiliminde olanlara şu öneriyi yaptılar: "Sizler askere alınmayacaksınız, size her türlü para ve silah verilecektir. Bunun mukabilinde sizler bölgenizi İran saldırılarına ve bölücü Kürt gruplarına karşı koruyacaksınız." Irak kısa bir dönem sonra, kendi kucaklarına itilen Kürdistan'lı kitlelerden 120 bin kişilik bir çaş ordusu oluşturdu ve bu çaş ordusunu hem İran'a hem de otonomist Kürt hareketine karşı kullanmaya başladı.

1985'e kadar Güney Kürdistan'daki güçlerin kendisine karşı birleşmesini engelleyen ve dönem dönem Kürdistan milli hareketine karşı Türk sömürgecilerini yardıma çağıran Irak, 1985'e geldiğinde artık eski zayıf durumundan kurtulmuştu. Irak'ın zayıf durumdan kurtulup güçlü bir konuma gelmesinin nedenleri şunlardı:

1) Irak kendisine bağlı 120 bin

kişilik bir çaş ordusu hazırlamıştı.

2) Irak, 1975'de Samova yakınında kurduğu tesislerde 1980 sonrası ağırlıkta kimyasal silah üretme çalışmalarına girişti. 1985 sonrasına gelindiğinde artık Irak, en önemli kimyasal silahları üretebiliyordu.

3) Emperyalistlerden sosyal-emperyalistlere, sosyal emperyalistlerden bloksuz tükelere kadar, Saddam tüm emperyalist güçlerden kan ve destek almıştı.

27.10.1986'da, İngiliz BBC-1 televizyonu Irak'ın "güçlülüğüne" ilişkin "Samara'nın Sırrı" diye bir program yayınladı. Uzaydan alınan resimlerde Irak'ın kimyasal gaz üretecek tesisler kurduğunu belgeleyen İngiliz televizyonu, böylece uluslararası basında kimyasal gaza ilişkin ilk önemli tartışmayı başlattı. Bu programın yayınlanmasıyla Irak'ın kimyasal gaz üretilip üretemeyeceği tüm dünya basınında tartışılırken, Irak, İran'a karşı kimyasal silahlar kullanmaya başladı. Güneyde Irak içlerine doğru ilerlemekte olan İran birlikleri kimyasal silahlarla durduruldu. İran'ın dayatmasıyla kurulan Kürdistan Cephe, İran ordusunun yardımıyla kuzeyde Irak içlerine doğru yürümeye başladı. Başta 70-80 bin nüfuslu Halepçe şehri olmak üzere bir çok köy ve nahiye Irak'ın elinden düşerek Kürt peşmergelerinin ve İran'ın kontrolüne geçti. Bu gelişmelere Irak sömürgecileri "Kürtsüz Kürdistan'a sahip olma" planıyla cevap verdiler. Mart-Nisan 1988'de başta Halepçe olmak üzere bir çok yerleşim merkezine kimyasal silahlarla saldırmaya başladılar. Yalnızca Halepçe kentinde 5000 sivil insanı bir anda katlettiler, bunu Süleymaniye yakınlarındaki bazı nahiyelerin imhası izledi. Kimyasal silahların Kürdistan milli kuvvetlerine karşı aktif bir şekilde kullanılmaya başlanmasıyla birlikte, kimyasal silahlara karşı savunmasız kalan Kürt birlikleri, kurtarılmış alanlardaki sabit karargâhlarını kaldırarak yeniden seyyar konuma geçmek zorunda kaldılar. Böylelikle Güney Kürdistan'daki peşmerge güçleri 1975'den bu yana ikinci büyük bir darbe daha yemiş oldular. Yalnızca 1975 senesinden farklı olarak top-tan direnişi bırakma yolu seçilmedi.

Son İran-Irak antlaşmasından sonra, peşmerge güçlerinin seyyar, halde de olsa silahlı mücadeleyi sürdürmeleri olumlu. Ama şüphesiz Halepçe gibi büyük bir katliamın yaşanması, yüzbinlerce insanın kurtarılmış bölgeleri terk ederek "Türkiye" ve "İran"'a sığınmak zorunda bırakılışları, peşmerge güçlerinin yerleşik düzenden tekrar gezici duruma dönüşmesi; Kürdistan devrimi açısından oldukça geri adımlardır.

Günümüzde, konum itibarıyla Güney Kürdistan'daki mücadele doğru ideolojik bir önderliğe kavuşturulmadığı sürece, sürekli geriye adım atmaya mahkumdur. Özellikle Güney Kürdistan'daki Peşmerge Hareketini uzun bir dönemden beri dağlarda mahsur kalması, kır-şehir bağlantısının oldukça düşük bir seviyede seyretmeye başlaması, Irak'taki muhalefet güçlerinin örgütsüzlüğü, bir dönem daha Güney Kürdistan'daki mücadeleyi zor durumda bırakacaktır. Fakat Güney Kürdistan'daki mücadele sürdüğü müddetçe hiç bir Irak rejimini uzun süreyle iktidarda kalamayacağı da bir gerçektir.

EMPERYALİSTLER VE SOSYAL-EMPERYALİSTLER IRAK'IN KİMYASAL SİLAH KULLANMASI KARŞISINDA NE YAPIYOR?

Şunu hemen vurgulayayım ki; Kürdistan halkının katledilmesinde; sömürgeciler kadar, emperyalistler ve sosyal-emperyalist tekeli Rus devlet mekanizması da suçludur. Emperyalistlerden sosyal-emperyalistlere, sosyal-emperyalistlerden "bloksuz" geçine emperyalistlere, "bloksuz"lardan Arap gericiliğine kadar tüm bu insanlık düşmanı güçler, Kürdistan halkının katledilmesinde aktif rol oynamışlardır. Bunlar kendi imzaladıkları uluslararası hukuku ayaklar altına almışlardır. Hakim sınıfların genel karakteridir, kriz dönemlerinde kendilerinin yaratmış oldukları hukuk, ilkin kendileri tarafından ayaklar altına alınır. Kar için başvurulmadık yol kalmaz. İşte emperyalistleri, sosyal-emperyalistleri sömürgecilerle beraber halkımızı katletmeye iten şey emp-

eryalist çıkarlardır. Karl Marks dönemine ait bir İngiliz sendikacısı, kapitalistlerin kar hırsını çok dahiyane bir şekilde şöyle ifade eder: "Sermaye % 10'luk güvenilir bir kar için her yere girer, her işe girer; % 20 ile canlanır; % 50 ile cür'eti mutlaklaştırır; % 100 ile bütün kanunları ayaklar altına alır; % 300 için işleyemeyeceği cinayet yoktur, sahibinin asılmasını bile göze alır." (27) Emperyalistleri ve sosyal-emperyalistleri, Irak sömürgecilerini Kürt halkına karşı desteklemeye götüren şey "% 300"ün üzerindeki kârıdır. Onun içindir ki, tek tek emperyalist devletlerin tekeli firmaları, kendi burjuva anayasalarını, sosyalist maskeli hukuklarını ayaklar altına alarak; Kürt halkının barbarca katledilmesinde sömürgecileri desteklediler. Almanların Siemens, Kolb/Pilot, Quast, Preussag, Herbig, Homer gibi firmaları, Avusturya'nın Noricum, VOEST-Alpine gibi tekelleri, İsviçre'nin firmaları, Fransız, İspanyol, ABD ve İtalyan tekelleri; kendi kârları için Kürt halkının katledilmesinde önemli roller üstlendiler. "Sovyetler Birliği" 1970 sonrası dönemde olduğu gibi 1980 sonrası dönemde de Irak'a silah yağmaya devam etti ve Irak'a silah satanlar arasında baş sırayı şimdiye kadar kimseye kaptırmadı. Halepçe katliamından sonra, bazı emperyalist devletlerin hükümetleri katliamdaki kendi rollerinin açığa çıkmaması için Birleşmiş Milletler'de göstermelik de olsa Irak'a karşı bir karar çıkartmak istediler. Onların timsah gözyaşları bir yana, pişkin Rus sosyal-emperyalistleri Irak'a karşı göstermelik bu kararın dahi çıkmaması için direttiler. Bu amaçla tüm bağlantılarını kullandılar. "Pravda" da "Irak'ın güçlülüğü" başlığıyla Irak'ı temize çıkarmaya çalışan yazılar yayınladılar (28). Günümüzde bir daha görülmüştür ki; emperyalistlerin ve sosyal-emperyalistlerin kendi kârları için yapmayacakları çılgınlık yoktur. Kendi sonlarını dahi getirirse "%300" lük bir kardan hiç bir zaman vazgeçemeyeceklerdir. Halepçe katliamı bunun somut bir örneğidir. Avusturya, İsviçre ve Alman parlamenterleri ve ülkelerin kamuoyları, kendi emperyalist tekellerini tartışa-

dursunlar, tekeli kuruluşlar insanlığın mahvını getirecek silahları aralıksız üretmeye devam etmektedirler. Günümüzde ABD ve "SSCB" silahsızlanmayı ikiyüzlüce tartışa dursunlar, her ay dünya basınında onlar tarafından gerçekleştirilen yeni atom denemelerinin haberleri verilmektedir. Bugün emperyalistlerden ve sosyal emperyalistlerden medet ummak gâflettir, körlüktür, bir adım ilerisini görememektir.

Güney Kürdistan'daki hareket 1975 yenilgisiyle beraber bazı dersler yaşadı, ama feodal-burjuva önderlik bu derslerden öğrenmedi. Derslerden öğrenip, olumlu şeylere sarılmanın tersine hatalara sarıldı. Günümüzde Kürt feodal-burjuvaları geçmişte işledikleri hataları bir daha işlemeyeceklerinin propagandasını, 1975 yenilgisi sonrası gibi yine dillerine dolamış durumdadırlar. Bu propaganda ile Kürdistan'daki yurtsever kitleleri tekrar tekrar kendi emellerine alet etmek istiyorlar. Bunların bu konuda, ileride ne kadar başarılı olacağını zaman gösterecektir. Ama bir gerçek var ki; Güney Kürdistan'da yığınlar burjuva-reformist çizgiden gittikçe uzaklaşıyorlar, bağımsızlık düşüncesi giderek insanların belleğinde yer ediniyor. Burjuva-reformist çizgide uzaklaşan yüzlerce kadro ve binlerce politize olmuş yurtsever insan bu dönem bir örgütsüzlüğü yaşıyor. Fakat bu uzun sürmeyecektir. Güney Kürdistan ihtilali, daha uzun bir dönem genel Kürdistan devriminin umut ve ateş ocağı olmaya devam edecektir. Ta ki Kuzey-Batı Kürdistan'da büyük kızıl devrim fırtınası kopuncaya kadar...

1975 yenilgisinden sonra Güney Kürdistan'daki olumlu ve olumsuz gelişmeleri çeşitli maddeler halinde sıralarsak:

1) Olumsuzluklar

a) Feodal-burjuva önderlik 1975 sonrası verdiği özeleştiriyeye sadık kalmamıştır, dolayısıyla özeleştirisinin ayakları havada kalmıştır.

b) Burjuva-feodal önderlik iki farklı kanat (KDP-I, KYB) halinde bölünmüştür. (Varolan diğer ufak parti ve gruplar üçüncü bir hat oluşturamamışlar, sürekli bu iki kanadın ekseni etrafında

kalmışlardır.)

c) Sömürgecilerle çatışılacağı yerde, Güney Kürdistan'daki gruplar uzun dönem birbirleriyle çatışmışlardır.

d) KYB, diğer gruplarla çatıştığı bir ortamda Irak sömürgecilerin oyununa gelerek 1984'ün sonuna kadar "otonomi" görüşmeleriyle oyalanmıştır.

e) Güney Kürdistan'daki parti ve gruplar tek bir cephede ancak İran sömürgecilerin dayatmasıyla yakınlaşabilmişlerdir.

f) Kır-şehir ilişkisi giderek cılızlaşmış, Peşmerge Hareketi giderek dağlara sıkışmıştır.

g) Peşmerge Hareketini büyük şehirlerde destekleyecek birimlerin teşekkülüne yeterli önem verilmemiş, tam bir basiretsizlik örneği sergilenmiştir.

h) Kürdistan'ın diğer parçalarıyla güçlü, sağlıklı ilişkiler geliştirilmemiş, uzun bir dönem Kürdistan'ın diğer parçalarındaki güçler ya KYB ya da KDP-I ikilemi-

yle karşı karşıya bırakılmıştır.

1) Uluslararası ilişkilerde emperyalistler ve sosyal-emperyalistler arası çelişkilerden direkt faydalanılamamıştır.

i) Mücadele sürekli otonomi çerçevesi içerisine hapsedilerek, mücadelenin bağımsızlığı bir çizgiye oturması engellenmiştir.

j) Komşu ülkelerin devrimci hareketlerinden destek alınması için ciddi ilişkiler geliştirilmemiş, tam tersine Kürdistan'ı işgal altında tutan devletlerle ilişki yolu seçilmiştir.

2) Olumluluklar:

a) Çok geç de olsa, İran'ın dayatmasıyla da olsa Güney Kürdistan'daki grup ve partilerin kendi aralarındaki çatışmalara son vermeleri.

b) Tüm kayıplara rağmen mücadelenin 1975'de olduğu gibi toplan bırakılmaması

c) Bazı hareketler içerisinde gündeme gelen Otonomi mi? Bağımsızlık mı? tartışmalarının gi-

derek boyutlanması

d) Burjuva-feodal sınıfların iki farklı kanadından kopan bazı ufak grupların stratejik hedef olarak "Bağımsız, Birleşik, Demokratik Kürdistan"ı savunmaları ve sosyalizmden etkilenmeleri.

e) Kürdistan Ulusal Kongresinin toplanması ve Kürdistan Ulusal Kongresi'nin kurulması için cılız da olsa bazı seslerin çıkmaya başlamış olması.

DİPNOTLAR

(25) KDP-I Yeni Stratejisi, S. 108

(26) Mesut Barzani'nin Urmiye'deki yerli ve yabancı gazetecilerle yaptığı mülakattan. "İslâm Çağrısı" Sayı:25, Ramazan (Haziran 1985), Sayfa:36.

(27) Ekonomi-Politik, P. Nikitin, Sayfa: 128.

(28) Bakınız, Ala Yekîf'in bu sayısındaki "Bir İğrenç ve İbret Belgesi" başlıklı yazı.

Sayfa 27'den devam

Bütün üzerine 27. Ordu'yu getirmek zorunda kaldılar. Günlerce Pekin'deki ordu içindeki kliklerin savaşı yaşandı. Ve yine Cüce Deng kazandı. Mao'nun uzun yürüyüş arkadaşı, bu Cüce Deng Çin'de başından itibaren sık sık kapitalist-reformist yönü temsil etmesine rağmen partinin başına gelmesini becermiştir. Mao 1957 Moskova Toplantısı'nda Kruşçev'e yönelerek şunları söylerken gelecekte kendisini de yok edecek adamın güçlülüğünü ortaya koyuyordu: "Bu adamı öyle küçümsemeyin, bu adamın gelecekte büyük kariyeri olacaktır". Ve gerçekten de öyle oldu, ama bir tek farkla: Devrimci değil, gerici bir yönde, büyük bir kariyer.

Rusların olaylar karşısındaki tavrı da beklenilenden farklı olmadı. Gorbaçov açıkça kendi yol ve dava arkadaşlarını destekledi. Kendisini "politik olarak tecrübesiz" olarak niteleyen yoldaşı Cüce Deng'i sıkışmış bir halde görünce, "Canınızı sıkmayın, halledersiniz" dercesine devrimci kitle hareketine üstü kapalı saldırıya geçti. "Biz de de dik kafalılar çoktur. Bunlar so-

syalizmi bir gecede yenilemek istemekteler. Onlara şunu söylemek gerekir : Hayat masal değildir." Gorbaçov bu sözleriyle Cüce'nin gözünde tecrübe sahibi oldumu bilemiyoruz, ancak O da Çin'li yoldaşlarının kapitalizme gidiş tempolarının, yani reform tempolarının Ruslara göre daha yüksek olduğunu teslim etti.

Deng kliği kitlelerin ayağa kalkışını "kaos" olarak nitelendirmeye çalıştı. Kimi ifadelerinde "halkın demokratik diktatörlüğü" kimi ifadelerinde "proletarya diktatörlüğü", "demir yumruğu ile kaosu ezdiklerini" belirttiler. Sermaye diktatörlüklerini proletarya ve ezilen halk hareketini sürekli "kaos" diye nitelermeleri yeni değildir. Deng'in de aynı ağızla konuşması anlaşılırdır ve üzerinde fazla konuşmayı gerektirmez. Ancak bu hareket için kullanılan "devrim" tanımlamaları, açıkçası abartmadır ve yersiz bir kullanmadır. Gandi'ci yöntemlerle demokrasi uğruna başkaldırı ile Çin gibi bir ülkedeki devrim arasında oldukça büyük mesafe söz konusudur. Bu ayrımı görmemek proletarya siyasetçilerinin işi olamaz.

Toplu bir bakışla ifade edilirse

Çin'deki olaylar, demokrasi talebi etrafında Çin'deki kapitalist diktatörlüğe karşı yükselen devrimci bir harekettir. Bu hareketin içinde çeşitli çizgiler olabilir. Ancak egemen olan demokrasi çerçevesidir. Ancak bu hareket revizyonist-kapitalist çizgiye karşı gerçek sosyalist çizgiyi öne çıkarmıyor. Ancak bu sosyalizm maskeli kapitalist diktatörlüğe karşı başkaldırılar sosyalizme ve komünizme yürümek zorundadırlar. Bu doğa kanunlarındaki zorunluluk gibi, toplumsal gelişme kanunlarının zorunluluğunun sonucudur.

Kanlı baskın sırasında "Yaşasın Halk", "Kahrolsun Faşizm", "Deng Asılmalı" diyenler, aynı şekilde şunları da haykırıyorlardı: "Biz milyonlar, hepimizi öldürmeniz mümkün değildir", "Biz bir daha geleceğiz". Bir daha gelen milyonların daha güçlü geleceklerine ve daha ileri için geleceklerine kuşku yoktur. Sosyalizme yürüten bir halkın gidişini çeşitli şekillerde yozlaştırıp, onun önüne geçip kapitalizme dönüştürenlerin sonu da kapitalizmden farksız olmayacaktır.

Z. Jiyan

BİR İBRET VE İĞRENÇ BELGESİ

ortamda bu tip makalelerin kamuoyuna yansıtılması bir görevdir.

Rus Sosyal-Emperyalistlerinin resmi basını, tarihsel gerçekleri reddederek, faşist Saddam yönetiminin avukatlığını üstlenmiş durumdadır. Irak devlet yetkilileri çeşitli vesilelerle yapmış oldukları açıklamalarda "kimyasal silahlar kullandıkları" gerçeğini kabul etmişlerdir. Rus basını ve devleti; kraldan daha çok kralcı kesilerek bir dizi uluslararası kuruluş tarafından tespit edilen gerçeği reddederek, ABD yönetiminin sabit verilere bağlı olarak Irak'a karşı olan suçlamasını, "belirsiz", "açık olmayan", "birkaç Kürt ilticacının verdiği bilgiler" diyerek; başta Sovyet halkları olmak üzere, dünya kamuoyunu, faşist Saddam yönetimini ABD'nin baskılarına karşı savunmaya çağırılmaktadır.

Daha 1975'lerde Irak devletine

vermiş olduğu ekonomik-askeri ve siyasal destekle, Kürt hareketinin yenilmesinin bir numaralı sorumlusu olan Sovyetler Birliği, Halepçe jenosidine doğrudan iştirak ederek, Rus teknisyenlerinin doğrudan yapımına katıldığı kimyasal silahlarla Kürdistan "Guernica"sını yaratan, Birleşmiş Milletler'de Irak'a karşı ekonomik yaptırımların uygulanması için gelen öneriler karşısında yer alıp Irak'ı, Irak yetkililerinden daha ateşli bir şekilde savunmuştur.

Rus sosyal-emperyalizminin Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı sömürgeci devletlere sunduğu her alandaki destek, maddi bir gerçek olarak ortada durduğu bu şartlarda, Rusya'da yağın yağmura, Kürdistan'da şemsiye tutan revizyonistlerin bol olduğu bir

Aslında Rus sosyal-emperyalistleri gerek ülkede kapitalizmi legal düzeyde restore çalışmalarıyla, yani artık açık karşı-devrimi savunarak, açık kapitalizmi pratiğe aktarmalarıyla, gerekse de uluslararası arenada açık kapitalist-emperyalist tavırlarıyla teşhir olmuş bulunmaktadır. Sorun tüm revizyonist çizginin artık teşhir olması sorunudur. Devrimin önünü kesme rolünü oynayan bu güçler; devrime ve sosyalizme zarar vermeden bu karşı-devrimci çizgiyi terketmelidirler. Sosyalizmi gerçekten savunmak isteyen tüm güçler, tüm inanmış samimi insanlar bu açık kapitalist çizgiye dönüşmekte olan modern-revizyonizmi terketmelidirler. Modern-revizyonizm de artık Sosyal-Demokrasi gibi açık kapitalizmin temsilcisi olmaya yönelmiştir.

IRAK ÜZERİNE BASKILAR

Washington, 11 Eylül
(Sibiryalı Pravda Muhabiri)

Washington'un "yüksek ahlaki"nin, iki yüzlü denemeleriyle bütün dünyayı yanılttığı bilinmektedir. ABD Senatosu, Irak'a karşı ekonomik yaptırımların uygulanması için oybirliğiyle karar aldı. "Uluslararası antlaşmaların büyük ihlali" diye Irak'ı suçlayan senatörler, sözkonusu Arap ülkesine verilecek krediyle, petrol çıkartmak için gerekli malların satımını yasakladılar. ABD Hükümetini zorlayarak, uluslararası ekonomik kuruluşlara başvurup, verilecek yardımların kesilmesi istenmektedir.

Irak Amerika senatörlerine ne yaptı? Açık olmayan belirsiz haber seline göre, Irak Kürt isyancılara karşı girişilen askeri operasyonlarda zehirli maddeler kullanmıştır. Bu enformasyonlar bazı Kürt ilticacılarının verdiği bilgilere dayandırılmaktadır.

Washington'un hiç bir maddi temeli olan delili yoktur. Devlet Sekreteri Schultz ve bazı Amerikan yetkilileri durmadan Irak'a karşı bu suçlamaları tekrarlıyorlar. Dışişleri

Bakanlığı temsilcisi Redman ise bu tip suçlamaların gerçekliği üzerine her türlü görüşmeyi reddetti.

Aynı inatla ABD yönetimi ve Kongresi, Irak Dışişleri Bakanı HAMMADİ'nin açıklamasını görmezlikten geldiler. Washington'da yaptığı bir basın toplantısında, kimyasal silahların kullanılması yolunda yayılan uydurma haberleri, kesin bir dille reddetti. Hammadinin dediklerine kulak vermeyerek kendi amaçlarına varmak için yollar aradılar. Yanlış olmasa gerek, ABD'nin amaçlarından biri, Irak üzerine ekonomik ve politik yaptırımlar uygulayarak, onu daha da uysallaştırmak için başvuru

girişimlerdir.

Her halükarda ABD Senatosu tarafından onaylanan tasarının, diğer yetkili organlarca da onaylanacağı açıktır. Bu işe önyak olanlar, bu yaptırımların Irak üzerine ani bir etki yapacağını umut ediyorlar (Irak'ın büyük bir borcu birikmiş durumdadır, yaklaşık olarak 60 milyar dolar...). ABD'ye yapılan eşsiz petrol ihracatına rağmen, Bağdat; kredi adı altında 800 milyon dolar yardım alıyor.

V.GAN
11 Eylül 1988
PRAVDA
Çeviten : XEBAT

Нажим на Ирак

ВАШИНГТОН, 10. (Соб. корр. «Правды»). «Высокая мораль» Вашингтона, которую он всякий раз ставит в пример остальному миру, часто оказывается на поверку упражнением в лицемерии. Сенат конгресса США единогласно одобрил суровые экономические санкции в отношении Ирака, обвинил его в «грубом нарушении международных фанонов». Законодатели запрещают предоставление этой арабской стране кредитов, продажу оборудования для нефтяной промышленности, закупки иракской нефти, а также обязывают США выступать в международных финансовых организациях против предоставления Багдаду займов. Чем же наполил Ирак американским сенаторам? Кинкретно речь идет о весьма распыленных, туманных сообщениях, согласно которым он применил от-

равлиющие вещества в военных операциях против курдских повстанцев. Эти сообщения основываются на показанных пенях курдских беженцев. Никаких более существенных сведений у Вашингтона нет. Хотя госдепартамент Шульда, другие официальные лица в последние дни неоднократно выступали с обвинениями в адрес Ирака, здесь обратили внимание на то, что представитель внешнеполитического ведомства США Ч. Редман упорно отказывался обсуждать вопрос о том, на чем основываются подобные обвинения. С таким же завидным упорством администрация и конгресс проигнорировали сделанное на пресс-конференции в американской столице заявление государственного министра Ирака по иностранным делам С. Хаммади, авторитетно и категорически оп-

ровергнувшего всевозможные на счет применения химического оружия. Его просто не захотели слушать, потому что преследуют совсем иные своеобразные цели. Вряд ли будет ошибкой сказать, что одна из них — политико-экономический нажим на Ирак, попытка обеспечить его экономическую зависимость. Как бы то ни было, одобренная сенатом акция поступает сейчас на рассмотрение палаты представителей, которая, как ожидается, также ее поддержит. Инициаторы мер рассчитывают, что Ирак почувствует на себе эффект почти немедленно — страна накопила огромный долг в 10 миллиардов долларов. Экспорт иракской нефти в США снизился, но Багдад получает 800 миллионов долларов в виде кредитов.

В. ГАН.

11 Eylül 1988, Pravda

TEVGÊRA ŞORIŞA

ŞÊX SEÎDÊ PÎRAN (1924-25)

Domîya hejmeta peşî

Gor peymanî imperyalîsta çî dibe bilabibe ger Kurdîstan bê parkirin ku sererd, binerd û nift ji wanre bêxwedî bimînê. Îngilîza çave berdabu nifta Kerkuk û Musulê. Qiraliyata Îngilîz cihê ji tevgêra Kurd a diketne şik û gumana, Wana difikirîn, Kurde berê bi navî Îslamê dewletekê sazkin, paşê jî, bi tirkanre yekbin û rê û derbenda li Îngilîz û dewletên bibirrin. Ber û herkesî emperyalên Îngilîz bi destî xiniz û balyoz xanên xwe agahdarbun ku Şêx Seîd, Şêx Mehmed û Îsmel Begê (Şimkayê şikaki) bi hevra didin û distinin. Wê çawa Îngilîz bixwazin dewleteka Kurda çêbe? Zaten rezbaîya (politika) hemu hêzên emperyal ji sêri de ta îro wekî kiryarên Tirk ereb û firsê yanî «Kurdek kême, du jî zêde» ne.

Emperyalên frengsîz jî wekî Îngilîza jî sala 1921 an şunde li gel Kemalîstan seba têkberîna serhildana Şêx Seîdê Pîran dixebitîn. Sosyal şovîniyên Tirkê «komînîs» bi îcaze oxira «sosyalîzma alatirka» jî Komînterê re derheqî şerre Kurdan de agahiyên çewt û berovaja digotin. Gor va duv û dumayikên «çepên» Atatirkperest serhildan û berxwedana Netewa Kurd «darebegîye, kevneperestîye», lê qirkirin û dagirtina Kurd û Kurdistanê jî «parastina komara-tirk» bu. Zaten jî dema Mîstefa Sibhî de ta îro tevgêr û rêxistinekê şorişger li dijî Kemalîzm û dewleta Tirk ji nava tirkanda derneket. Atatirk bona alikariya bolşewîkên Uris'ê bistîne, rêxistinekê derewîn bi destên xwe bin navî «sazumana komînîst» «çêkir» şorişgeren rastîyan kuştin yan jî avetin zîndana. Endam û neferên «partîya komînîstên Tirk» bi destên Atatirk hatibun bijartin û li gel Komînterê numayende bun. Xebeta wana ya rastî di nav Komînterê de casusî û xinizî bu. Lê mixabîn Komînterê va casusên Atatirk bê guman «şorişger û internasyonalîst», kemalîzm jî «Sêr bixwe û pêşkevîtkar» didit. Komîntern bi xapandin û derewên

«Internasyonalîstên Kemalîst» qanî bu ku şorişa serxwebuna Milletî Kurd di pêşewaniya Şêx Seîd «kevnepereste» loma Rojnama Sowyetê «Îzwestîya» di hejmeta xwe ya 27.02.1925 de li ser herba Kurda wanî «destîseke Îngilîziya» diniwîsî (7). Wê çaxê serî Hukumata Sowyetê bi şorişgêrên Êrmanîyên hevkomar (federal) ê re teşxelan (mişkule) da bu. Karîna (Dewleta) Êrmanîyan Menşewî (Taşnax) avakiri bu, Bolşewîk û Kemalîstan bi hevra hilweşandin. Bi bîr û bawerîya Sowyetê Dewleta Taşnaxan di jî şorişe û emperyalîste, bo dara Sowyetê xeter û talûkeke gire. Sedema hevkarî û pêwendîya bolşewî û kemalîsten va yeka bu. Sowyetîstanê nedixwest sînorên (Tixub) xweyên başur (Qulbe) bona emperyalên rojava warekî (bergirî) êrîş û tîkiliyê be. Têkçuna Dewleta Tirk, dagirtina Anatoliyê jî hêla hêzên emperyal û dara Taşnaxan li Êrmanîstan'ê bona rîsta Bolşewî pîrsgirêkên jîyan û mirinê bun. Sowyetê seba silametiya xwe, kîjan Tebaxê li ser xakî Anatoliyê dewletê damezrinê, bi wanre cîranîyeke aşîfî û dostaniyê bajo. Çimki gor bolşewîkan daîn û sitandina waha «ferzîniyên demanê» ne Yalçın Kûçûk deheqî buye-rên hîngê; «hewce nîne ku mirov li ser şik û gumanên cinayetî, yê bêşdarên borjewa Tirk jî Bolşewîkan qisebike. Xema bolşewîka jî ew bu ku Tirkîye, emperyalên Îngilîz û yê din li dijî nehfa Sowyetîstanê peymanî bi hevra dure deynin. Bangewazîyên (propoganda) bona Tirkîyeke Kafkas'ê dibinbandura Emrîka'de eşkere beyandikirin û pîrranîya tevgerbazên hereketa Rizgarîya Tirk jî xebuldikirin. Sowyetê bi Qeyza tîkçuna Kemalîstan yan jî hevalken dijên wana bi Îngilîstanê're dixwest bi hemî rêxistanên ku bolşewizmêre hevalbendîyê datînin, pêwendîyê birîsin. Bi bawerîya min heta bolşewîka dixwest di çarçova hevalbendîyeke bere-ber bi sazûmanên sîltanên re jî çêbikin.» (8)

Bi gav û rîstebazîyên (taktik) ên anî, Sowyetê Hukumeta Taşnaxan li Êrmanîstan'ê çolkir û sînorên (Tixubên) xwe yê başur (qulbe) tîkçûze kirin, demeke kurt'de başerê çun. Lê Sowyetê di warê daîn û sitandina tevgêrên li Anatoliyê û li Kurdistanê de tîstek havilnekirin (sernexistin) Heta piştî ku bi fermana Lenîn leşkerê Uris (Çar) şunve kişîyan û Kemalîstan sazumendeyên Gelêrî li Erzingan û qersê kavilkirin, dîsa Bolşewîkan xwe kerrkir. Kêmasîyeke din a Sowyetê di salên parr (paşde), ku hêza Taşnaxa li Ermanîstana rojava (dîbin destî Tirk) nema bu, di hemî berxwedanên li Kurdistanê de tîllî (pêçî) yê Taşnaxa digerîyan (difikirîn). Li gel derewê ku şovîniyên Tirk bi navî «komînîzm» ser kurda dikirin Sowyet û Komînterê rêçik û şopa rastî şaşu windakirin (bizirkirin). Karbaîya Sowyetê ta 1940 î waha çewt û xar berdewamkir. Di dema herba II. Cîhanê de her çiqas Sowyetê li bertewgêra milletê Kurd çend gavên erîni avetin jî, dur û dirêj bînderek jê hasil nebu. Lewma serhildana Gelê Kurd a mezin di pêşewaniya Hezretî Şêx Seîd'de, li nava raya alemê, tenha û bê destik ma. Bo contirkê Enxerê mecal û firzendên qirkirina li Kurdistanê peyda bun. Tirkên hov dest bi kuştina irz û eyalên Kurda kir, li seranserî başurê Kurdistan Nijadkujiyek darxistin. Wekî her caran hîcar jî di cîhanê de hîc milletan ya jî dewletan dijî wehşeta Tirk dengê xwebilind nekir, destên xwe dirêje Kurda nekirin. Bo ragirtina pêşîya kuştina Kurda «Sosyalîst Internasyonalê» di komcivîna xweye 1920de çêbibu, nameyek girt. Va gilînama pêşengên şorişgêrên Êrmanîyên hevkomar (federal)ê verêkiribu (şandibu). Çimki gor berpîrsîyarên Taşnaxan şorişa Kurdistanê li dijî Tirka dişevandin û li der welat bona Kurda bangewazî (propoganda) dikirin. Lê hikm û tîksîra vî bangêşê (propaxandê) gelek sivik û teng bu. Herhalî li cîhan û herêmê (rohîlata

navîn) kesî nedixwest mêzîna hêz û pêwendîyê gor nehfa Kurda bête dagirtin û guhartin.

Lê rewşa tebaxên bindest li Anatoliyê çawa bun? Li Anatoliyê çîn û komikên jêr dest ta dawîya salên 1960î li hember sêrdarvanên Atatirkêş kerr û lalbun. Herçiqa ber bi salên 1970î komikên Tirk, yên ku dijberî bi desthilata (Dewleta) Enxerê dikirin, nuve hilpekîyan, bes dîsa li ser ta û rêceke xar hej û bejn avêtin. Wana jî gor nuçe, nivîsû fikrên Şaş yên Komînter'ê, Hikmet Qivılcımlı (tirkekî girtî û jî dinayê bê hayadarbu) û kemalîstan tewgêra serxwebunê li Kurdistan çewt fehmkirin, bangeşêke reş li hember têkoşerên Kurdistan daxistin, mejîuferesetê nivsên xort şêlandin û «doze Netewî»yên berê li Kurdistanê çêbibun, «kiryarê emperyalî» niemandin. Karîna Tirkperest vana jî malî elimandin, bi hevsar û menbendkirin, kemalîzm careke nu hate hefidandin.

Serokê ciwanan (Xortan) piştî salên 1970î ewqas rezîlî û bêbextî kirin ku, Tîpa (ordî) kedxwaru faşî bi «xulamîya emrîkî» subardikirin, xwe jî «kemalîstên rast» pêşkêş dikirin. Hal ewe ku Tîpa gur ê gewher (spî) lep û pêncikên (cexel) xwe di gerden û gewrîyên van de diçikîne (dişidîne) dîsa jî baqil û hişyar nabin. Diwêt çima «sosyalîstên nu» jî wekî «komînistên kevn» yên salên 1920 an Atatirkê sêdarkar (cellad) û bîr û bawerîyên wî yên faşî diparêzin? Çimkî wana (çepê Tirk) jî vê «ramana» (Kemalîzmê) reş û nijadperest aminin û tişkî ronak û giranbiha dihesibînin. Wana bi derewê «Tirkek Qandî = bedelî cîhanekêye» mezin bune û ji çîrokên kemalîzmê hêvîdarin. Bona kû mejîyên vana, yê ku mîna qitrane (zift) û kariyê (kulîkekeres) hindekî zelal bibe, eme çendhevokan (cimle) jî bendê serpêşê çehşê xainê Namdar Î İnönü li jêr binivîsin. «Mîrov di hemu buyeran û tevgêra Şêx Saîd 'de giyanên (afirende, fêkî) ku piştî bangêşên (serxwebunê Kurdistanê) jî salan û virde li welêt hêlîn çêkirîne dibîne. Hacetên (bergeh, defil) bona serrastkirina ku serhildana Şêx Seîd bidestên yan jî bi alikariya Îngiliza qewimîye, nehate dîtin. Bes jê guman buye û şop hatîye ajotin. Çimkî bawerîyek hebu ku dema karbazîyên Îngiliza li ser doza Musil

ê û paşê wekî di berxwedana Aşurîyan (Suryanî), bangêşên ku Îngiliza li serhed û derve dikirin, jî dervede bo pêkandina berxwedana Şêx Seîd hukum dike» (9).

Em bawerî hêvîdarin ku va gotinên ji devî serpêşê kedxwara hatine der, serî û mejîyên «çepê Tirk»ê pesnedarên M. Kemal, tişkê şikber bike û ji xwe bipirsîn. Lewra Serdarê Enxerê (Î. İnönü) heta nuha «çepên Kemalîst» biderewên ku doza serxwebune Kurdistanê di pêşberîya Şêx Seîd'de Îngiliza hevxiştîye, aminan dibu. Wexta ku leşkerê Tirka bi desise û qellaşî palewanên milletê Kurd teve Şêx Seîd nêzikî pira çarpuxê girtin, birin Amed'ê (Diyarbekrê). Lê va dozdarên nemir ji rêka serxwebunê, a bav û kalan gavek şunde navêtin.

DAWÎYA ARMANCA ŞORIŞA ŞÊX SEÎD Û DOZA SERXWEBUNÊ?

Kurdkujen Enxerê çî zilm û zor kirin, parêzkarê doza rizgarîya Netewî poşmam nebun û pîrsek dîsa nesi fanî. Cerdbazên merxas di hoyên dîlî (êxsîr) de li «dadgehên serxwebunê = mehkemên Îstîklal» de kedxwar subarkirin. Hurmetlê Şêx Seîd û şêrên li gel wî ta dawîya bêhna xwe bi bawerîyeke kur û rewşeke bilind, ewîndar û dozdarê serxwebuna axa medyaman, bi şahî, stranên rizgarîyê û vêjeyên (durîşmên) dijî kedxwarîyê zora sêdar û mirinê birin, bi şanî çune nav rafên şehîdên nemir. Mirin û sêpiya jî nikaribu qehremanên Kurd jî rêka welat û bîr û bawerîya hêza Gelê xwe, durbixe. Wana bi aminîya daçikandin û hildana ala kesk û sor û zer li Erd û ezmanê Kurdfêristanê çavên xwe dane hev û ketne xwa şêrîn. Biruh beden û xweyna xwe rêçik û şaxên serxwebunê nişanî medan, mij û tarîti çirandin, ronahî deranîn. Hizretî Şêx Seîd'ê serbilind li sêdarê ji me nişê Kurdên nure bang û mizgîneke ebedî da «Eze bi dilekî tebitî = sekinî herim dîyarê şehîdên Kurd, yemirîne, lê Kurdên jî 4 mîlyonen zêdetir, wê rojekê hergizî tola xwuna me bistînin» (10).

«Têkoşîna me karekî welatperwerî bu, me bi şeref ew anî cî. Ewaya (têkoşîn) karu barê her Kurdê ku welathize...» (11).

«Dawîya jîyana mina cîhanê (dîna) hat. Ez jiber ku bona Netewê xwe gorîdibim ne poşmamim. Bila bes zarokên (torinên) me li hember dijmin me xembar (mehcup) nekin.» (12)

Piştî ku Hizretî Şêx Seîd û endamên Komîta Serxwebuna Kurdistanê ketin destneyar, xelkê Kurd zehf xisar û tangaî dit. Lê kedxwarên Tirk negihîştin armanca xwe. Dijmin bi «şur û agir» bo demeke Kutem kerr û bédeng xistin. Peyajên (mêr) kurda bi lêdanê şehîd dikirin, gund dişewitandin, zevî û erd vergerandin «bajarê mişkê» (kavil-kirin), berê çune bedena zarok û bukan paşêjî qetilkirin. Çawa ku Siltanên Tirk xelkên Yunan, Bulxar û Êrmenî bi hovîti qetildikirin, Mîstafa Kemalê faşîjî waha Kurd qetilkirin. Di herba Şêx Seîd de tirka 8708 malbat û 206 gund, nêzikî 500 hezar kurd kuştin (13). Çavsorên Enxerê hemda (qinhet) xwe bi darvekirina mezinên Kurda Şêx Seîd Efedî û hogirên wî neanîn. Ji gel jî qefle qefle kuştin. Tirkên Romî seranserî qerax û kendalên çemê Dijle koku binata Kurda kola. Serdarên Tirk ji ber tirs û xofeke berxwedana Kurda kesên çekdar digirtin, jê dipirsîn, lê didan, paşê jî didanê bergullan, irzu eyalên wana tevde bi zor û zilmê, destvala ji cî û welît dişandin bêganîyê (xerîbî, surgunîyê). Kemalîstan pîranîya mehkuma di rêva helak û telefîkirin, hindek jî di girtîgehande bi êşkence, birçîkirin û tazî hiştîne, rizandin. Girtîyekî Tirk jî doza komîniizmê binavî S.V. Kul kiryarên Atatirkêşa di bîranînen xwe de wanî nivîsiye «Wê hingê ez li gel hinde komînist di kelhekê (bire) de girtîbum. Herroj bi qefla (kom) Kurd bo gulle berdanê û kuştîne ji nêzikî Dijlê dibirin. Hê rind tê bîra min xortekî Kurd qasî zo salî xistibun mezelo (hicre) ke nêzikîmin. Digotin wî di pêvçunê (şerrê di navbera Kurd û dewleta Tirk) de gellek serleşkerên Tirk Kuştîye. Cendîrma birojan li wî dan (êşkence kirin) lê nikanibun pîrsek jê derînin. Temamîya bedena wî birîn û şewîti (kul bibu) bu û kurm û kêzik ketibunê. Lê hember êşê tim diranên xwe dişidandin û dijî mirinê merxasiyeke bê hempa (ecêb) rexist. Ji devê wî bes gotinek (weşek) derdiket...tolê hilgirin,...totolê hilgirin,... totolê

hilgirin.» (14) .

Keriyê Kemalîstên berdevkên emperyal bi qirkirin û êrişên hov nikaribun. Gelê Kurd ji doza rizgarîya netewî bizîvirîne, şorişa Kurd ranevestîya. Leşkeren Kurd li herêma Hekarî-Wanê bi pêşewaniya Şêx Seîd Evdillah, li hêla Muş-Bêdlîs'ê bi rêbazîya Seîd Salheddîn, li Xerzan'ê di serpêşîya keça Kurd a bi rêz Perîxanêde cengu şerr berbewamkirin. Serheng Xalîz Begê mîna loka berxweda, gihîşte Abax û Seray'ê derbase rojhilatî Kurdistan'ê (di bin destê farîsde) bu. Herba Kurd ta serhildana Agiriyê (Girêda-xê) sihêl nebu. Lewma em dibêjin Kemalîstên faşî û serdarên wana yê emperyal di vî şerrî de serneketin. Rizgarbazên Kurd ne hatin cezadan, lê wana mijokdarên Romî li «dadgehê serxwebunê» suçbarkirin. Di vê herbêde şehîd û şerwanên milletî Kurd, henî vekirî û rusipî derketin. Li ser serhildana Şêx Seîd re 60 sal borîn, diktaturîya kemalist ji tîrsa xwe, newêrin Bergeh û nivîsên vê demê derxînin, yan jî biweşînin, fêlbaz û contirkê heramî nikaribun dozu û armanca şehîden Kurdistanê bidin bîrakirin. Ramana şehîden dilê gel û zehmetkêşanê Kurdistan bona serxwebun, yeketî û civakeke nujên dagirtîye, pişka Kurda wekî çiyayê Agirî bilind û germkiriye. Kedkarên me liçar beşên welat va armanca giranbiha li ser bingeh û hoyên hemdemi rakirîye ser millên xwe û tevdirên tîr û kûrin dihune. Roj wê bê ala rengîn li ser xak û ezmanî medya kevnar bawêşîn bike û ruhên milyonan şehîden me yên ji deh hezar salan û virde şa û hênik bike. Wê di dîlan û stranên mede, şîn û şahîyande, got û bêjande, di dibistan û navlikirinê de, di xewn û xêyalên mede, di çîrok, lîsk û bezînen Kurdan de hemu cengmêr û jînen me, welatperwerên me, ji serdarê Kurd a melon'da bigrin wê KAWA, Keyaksar, Yêzdan, Zerdeşt, Seyd Betalî Qazî, Mislimî Horasanî, Nuh, Yêzdan Şêr, û Beydillahî Nehrî, Biweyxan, Rewanduzî, Îsmeelê Şikakî, M. Berzanî, Êhmedî Xanî, Y. Güney, Şerkarên, Kela dim dimê, Qazî Mihammêd û hogîrên wî, Cigêrxûn, Q. Kurdo, F. Sultanî, Leyla Qasim, Nahîde, Perîxana Birêz, Şêx Seîd Evdillah, Dr. Fuad, Qalidê Cîbrî, Êlî Şêr,

Seîd Rizo, Mazlum Doxan û hevalê wî, Şêx Seîd'ê Pîran, Camîrên Hêja kuştîyên Halepçê yên Kamîşlo hêval Hisên, M. Emin Xoca û xwuşka Necla û xêmî girtîy û kuştîyên, niştîman di kirkarên me de peşdarbin, û bijîn. Lê eme her û her tif û qejê li hemî neyar û zorkeran, ji Ömer de bigrin ta siltanên erebê Şîvan, yên Tirkan, Şah û şêxên Farris di gel Kemalîst û diktaran bibarînin, recim bikin. Heta Dijle û Ferat bixwîsîn, teyrû tîlur bikîşin, ba ji çar alîya bê, heta (ro) û hîv hîlên, dar û xwezai (hê) şîn bibin û Kurdek li ru gayê Erdzemîne bijî, em ji rêk û armanca şehîd û bavukalan venagerin, eme her tim ala kesk û zor û zer û a ked karê Kurdistan hildin jor. Rubar, kanî û pêla şorişa Kurdistan hemî gemşu gemarên emperyal, yên kedxwarên tirk, firs û erebê şîvan bêdawî bavêje hev-danka (gemargeha) tarîxê.

Em bi vê bawerî û ramanê li sernav û armanca şehîd û girtîyên Kurdistan sondixwin û sozdidin xelkê xwe. Û gotînen wana yên ronak û birêz dineqîlînin. Hurmetlê Şêx Seîde Pîran «Dawîya jiyana min hat. Bona ku ez ji ber welatê xwe degorî dibim, hîç ne poşmamum. Bes bila zarokên (Torînen) me li hember dijmin meruresnekîn»

Ji xinisê Xalîd Begê Cîbrî (serheng):«Li hember we ez ne tenême. Li piştmin li Îran, merzabotan û tirkîyê Milletê Kurdê ezîm (mezin) heye. Hun îro min darvedikin, lê ez bê gumanum sibe (beyanî) wê torînen me we ji navçe rakin»

Şêx Evdil Qadir:(nemayende = mebus) «Zaten (şexsen,taybetî) di şewitandin û kavilkirinê de hun namdarin. We va War'a (Kurdistan) jî wekî Kербelaê kir. Lê vê bizani bin ku bi bêujdanî yê, çavsofî (dehşet) û kedxarîyê mirov nabe xwudana şan û şeref'ê. Bimrin Tirk.»

Avuqat Tefîk Beg (ji Dîyarbekîrê):«Can (cesed) ê min nişanê temamiya cîhanê (alemê) bîkin, daku bila bizanibin ez ne ji bo mafê (heqê) şexsî, lê bo mafên (heqên) milletî (netewî) şerrdikim. Bijî Kurdistan...»

Usib Zîya Beg (vekîlê = Nemayendê Bêdlîsê):«Ez di saw (xof) ê da bumbu hun me bi Dîyarkirine cî û meqama bixapinin. Sipas ji xwudare re ku hun bi gulle

(qurşîn) û ben (rîs) ê kendirê pêrgînî me tîn. Em ji vê yekê ne diltengin. Ji ber vê dersê (serhatîyê) wê Zarokênme tolê hilgirin.»

Diktor Fuad Beg (ji Amed = Dîyarbekîrê):«Min tim dixwest ku ez (jî) bona Niştîmanê (welatê) xwe gorîbim. Bê guman wê liser vî xakî (Erd) ku em tê de tene darxistin, ala serxwebunê bête hildan»

Koçzadê Elî Riza Beg (ji Bêdlîsê):«Ji ber ku va çekê dest minde, min ne li dijî Netewa (milletê) xwe, lê belê dijî dijminên xwe Tirka bikaranî, ez bextewarim. Aha nu (ka) ez jîyana xwe bona Kurdayetîyê gorî dikim.»

Şair (helbest Van) melle Evdrehman (ji Sêrt'ê):«Bêbextno! Ez we di bin lingên xwe de pîrr (zehf) nizm û çuk dibînim. Bizanibin, KURD ne darêke, dimre lê xar nabe!»

Hizanîzade şair Kemal Fewzî (ji Bêdlîs'ê):«KURDÎSTAN bihişt (cennet) a meye. Mal xwê (xwedî mal) emîn û kî çidibê, bila bêje, emê dîsa di hindirkevin, tuhêz nikane me jê menih (qedexe) bike, çimkî ew (KURDÎSTAN) a meye!...»

Y. ROHAT
Werger: Keyamed

KANIYA FÊRIST

- (1) Dr. Hikmet Kıvılcımlı, İhtiyet, Kuvvet: Milliyet (Şark), rup. 194.
- (2) A.S. Barzanî: Parezkarîya Kurda Bend 1, rup.163.
- (3) İ. İnönü: Biranin /2.rup. 201-202 Bilgi Yayınevi, (çapxana zanîne)
- (4) İ. İnönü: Biranin/2. rup.202
- (5) Garo Sasunî: Tevgêrên (velivînen) Kurdaya Netewî û pêwendîyên Kurda û Êrmanîyan (ji Qirna 15.ta rojame) rup. 172
- (6) Garo Sasunî: a.l.j.N.d. rup. 172, 173, 174, 175
- (7) A.S. Barzanî: a.l.j.N.d. rup. 163
- (8) Yalçın Küçük, Ramanên Li ser rewşenbîr 3-1890-1980, rup. 597, 598
- (9) İ. İnönü: a.l.N.d.rup.202
- (10) Dr. Şîvan: Tevgêrên kurda yên Netewî û Şorişa Kurdistan/Iraq (Said Kızıtoprak) rup. 86
- (11) A.S. Barzanî, a.l.j.N.d. rup.162
- (12) Garo Sasunî, a.l.j.N.d. rup.176
- (13) A.S. Barzanî, a.l.j.N.d., rup.161
- (14) A.S. Barzanî, a.l.j.N.d. rup. 162-163

YURTSEVERLİK VE MİLLİYETÇİLİK

M.MURAT

Günümüzde bir çok ülkede ulusal kurtuluş hareketleri hala güncelliğini korumaktadır. Esasta çökmüş olan klasik sömürgecilik, yeni sömürgecilikle bağlantılı biçimiyle de olsa bazı ülkelerde görülmektedir.

Emperyalistler, ulusal kurtuluş hareketlerini kendi sistemleri içerisinde çözümlenmek için herçeşit olanağı kullanmaktan kaçınmazlar. Bu neden böyledir? Çünkü, burjuvazinin ideolojik olarak dayandığı temel milliyetçiliktir. Amaçlanan milliyetçiliğin gerici taraflarını kısırtarak sosyalist düşüncenin karşısına çıkarmaktır.

Ulus, çeşitli toplumsal kategorilerden oluştuğundan her sınıf kendi diktatörlüğünü kurmak için uğraş verir. Burjuvazi, küçük burjuvazi, proletarya hep bu doğrultuda çalışırlar.

Doğu ülkelerdeki burjuva milliyetçiliğinin ikili niteliği bu nedenle önemli bir yer tutmaktadır. İşçi sınıfının burjuva milliyetçiliğine karşı tavrı öncelikle onun ilerici yönlerini destekleme, gerici yönlerine karşı ise amansızca mücadele etmedir. Lenin:

“Ezilen ulusun burjuvazisi ezene karşı savaştığı sürece, biz her zaman ve herkesten çok onların yanındayız. Çünkü biz baskının en kararlı ve tutarlı düşmanlarıyız. Fakat ezilen ulusun burjuvazisi kendi burjuva milliyetçiliği için mücadele ediyorsa, o zaman bizler ona karşı çıkarız.” (Bütün Yapıtları, C. 20, s. 411-412)

Burjuvazi feodalizme karşı mücadele ettiği dönemde milliyetçilik ilerici bir rol oynadığı gibi burjuvazinin ideolojisine de temel oluyordu. Milliyetçiliğin ilerici yönlerini desteklemek, milliyetçiliği övme ve savunma anlamına gelmediği açıktır. Burjuva milliyetçiliğinin proleter anlayışı köreltmemesi için, milliyetçilik anlayışımızı bu gibi ulusal karakterlerdeki ilerici unsurlarla sınırlandırmamız gerekmektedir. Sınırı belli olmayan bir destek marksistlerin tavrı olamaz.

Ulusal sorun toplumsal farklı-

lıklardan dolayı sınıfsal bir sorun olduğundan, aynı zamanda toplumların kurtuluş mücadelesinde bir parçası durumundadır. Sınıf çıkarları her koşul altında önde gelir. Ulusal istemler ona tabidir. Proletaryanın, demokratik ve sosyalist devrim mücadeleleri bu anlamda ezilen ulusların kurtuluş hareketiyle bütünleşme gösterir. Bu yönüyle de emperyalizme karşı mücadelenin parçası durumuna dönüşür.

Burjuva teorisyenler milliyetçiliği toplumsal ilerlemenin itici gücü olarak görmektedirler. Bu anlayış emperyalizme, karşı mücadeleyi bölmek yani işçi sınıfı ile ulusal kurtuluş hareketi arasındaki bağı / ittifakı bölmek için ileri sürmektedirler. Bu yönüyle de milliyetçiliğin gerici yönleri ön plana çıkartılmaya çalışılır.

1917 Ekim Devrimi, ulusal kurtuluş mücadelelerinin doğrudan destekçisi olmuş, anti-emperyalist cephenin güçlenmesine sebep olmuştur. Fakat güçler dengesinde emperyalist ülkelerin yönü ağır bastığından Sovyetlerin destekleme gücü de sınırlı olmaktadır. Bu nedenle sömürgecilik çöküşü ancak II. Dünya Savaşı'ndan sonra hız kazanmış oluyordu. Asya-Afrika ülkelerinde bu çöküş önemli sonuçlar doğuruyordu. Fakat çoğunlukla ulusal kurtuluşa yön veren burjuvazi olduğundan bu mücadeleler zaferle sonuçlanmıyordu. Burjuvaziye kesin darbeler vurulamıyordu. Ama herşeye karşın sömürgecilik çöküntüye uğramıştı. Siyasal alandaki başarı, ekonomik alanda ne yazık ki sağlanamıyordu.

Ulusal burjuvazinin yabancı baskıya karşı çıkması olumlu yanını oluşturuyorsa proleter ideolojiye karşı çıkması da onun olumsuz yanını oluşturmaktadır. Bu olumsuz yönü ulusal burjuvaziyi aynı zamanda emperyalist burjuvaziyle yakınlaşmasını da getirmektedir. Burjuvazinin bu anın görevlerinde başı çekmesi gelecekte sınıf savaşının bitmesi anlamına gelmeyeceği açıktır. Sınıf mücadelesi komünizme varıncaya kadar değişik biçimlerde süreceğinden proletarya her koşulda kendi

çıkartmalarını ön planda tutmak ve bağımsızlığını korumak zorundadır.

Genel olarak ulusal kurtuluş hareketlerinde görülen bu ikili yönün yanısıra günümüzdeki ulusal kurtuluş hareketlerinde çok daha farklı ideolojiler görülmektedir.

Toplumun yeniden örgütlenmesinde komünist partinin ulusal kurtuluştaki rolü ulusal kurtuluştaki ideolojik alanın özelliklerinden birini oluşturmaktadır.

Milliyetçilik, sömürge ve bağımlı ülkelerin komünist olmayan partilerinin ve hareketlerinin ideolojilerine, sloganlarına ve örgütlenmelerine yön vermektedir. Hatta şu da söylenebilir: emperyalizmden ve sömürgecilikten yana olan parti ve guruplarda bile milliyetçilik sloganları olabilmektedir.

Ezilen ülke burjuvazisinin temel sloganı olan milliyetçilik, işçi sınıfının anti-kapitalist mücadelesini saptırtmak için günümüzde sosyalist maskeyi takınarak öne atılmaktadır. Artık feodal burjuva ve ataerkil örgütlenmelerin çağın en ilerici sınıfı olan işçi sınıfının toplumdaki etkisinden kurtulmak için bu yola başvurmakta böylelikle de halkın örgütlenmesinin başına geçerek yeni kargaşalıklara sebep olmaktadır.

Milliyetçilik, uluslararasıdaki güvensizliğin de oluşmasında önemli bir yeri vardır. Kuşkusuz ki, bu güvensizlikte başrolü oynayan ezen ulus burjuvazisidir. Bu anlaşılır bir durumdur. Milliyetçiliğin biçimi, bir politika ve ideoloji olarak sosyopolitik rolü, sınıf güçlerinin toplumdaki yerine, onun niteliğine ve rolüne ve halk yığınlarıyla olan bağına göre değişmektedir. Hatta tarihsel aşamaya, dünyadaki sınıf güçlerinin denge ve ilişkilerine de bağlıdır. Bütün bu etmenler gözönünde tutulursa milliyetçiliğin biçimi de ortaya çıkmış olur. Bu yönüyle de ülkeden ülkeye değişiklikler göstermesine sebep olur. Buradan şu sonuca da varabiliriz: Ezen ve ezilen ülke milliyetçiliğinin ne anlama geldiğini her ikisinin özü burjuva olduğu halde farklı biçimler altında ezen ulus

milliyetçiliği doğrudan siyasal planda karşı devrimci konumda olur. Keza küçük burjuva milliyetçiliği ile büyük ve küçük ulusların milliyetçiliklerinin arasındaki bu farkda buradan kaynaklanmaktadır. Öyle ki; bu fark aynı ulus içerisinde de görülmekte ve bu biçimiyle de milliyetçilik ilericiликten gericiliğe veya gericiликтен ilericiliğe dönüşebilmekte, kapitalizmin feodalizme karşı mücadelesi sırasında milliyetçiliğin ilerici yönleri emperyalist burjuvazinin ortaya çıkışıyla birlikte gericileşmiş, şöven bir karakter almıştır.

Küçük burjuva milliyetçiliği ulusu mutlak olarak ele alır. Sınıflar üstü kabul eder. Ulusal ayrımları, engelleri öne çıkarır, uygulamak ister. Dar ulusal çıkarlar onlar için her şey olur. Küçük burjuva milliyetçiliği bir ideoloji olarak tam bağımsız bir olgu olmadığından hem ileri düşüncelerden hem de gerici düşüncelerden yapısı gereği etkilenir. Ama sonuç olarak proleter ideoloji dışındadır. Onların "sınıf barışı", "sınıf işbirliği" ve "sınıflar üstü" belirlemeleri soyuttur, gerçeği ifade etmemektedir. Ama sömürgeciğe karşı mücadele sırasında küçük burjuva milliyetçiliği sınıf yapısı gereği ilerici düşünceler daha yatkın bir konumda olmaktadır.

Milliyetçiliğin özelliklerini belirlerken a) Neye karşıdır? b) Ne tür bir karşı çıkış vardır? c) Hangi sosyal olguya karşıdır? d) Kendi gerçekliği, yani sosyo-politik temeli nedir? sorularına cevap vermek gerekmektedir.

Küçük-burjuvazi, köylülük ve milliyetçiliğin etkisi altındaki proleter unsurlar için milliyetçilik, anti-emperyalist ve anti-sömürgeci özellikler taşır. Hatta sosyalist sloganlarla da birleşebilir. Burada aranılması gereken anti-kapitalizm doğrultusunda yapılanlardır.

Herhangi bir ülkenin geri kalmışlığı, küçük orandaki tarımsal üretim, ataerkillik, yabancılaştırılma politikasının etkileri ön plana çıkar ve böylelikle de küçük burjuva önyargılar (ulusal dargörüştülük ve ulusal bencillik) daha da ön plana çıkar. Önyargıların ortadan kalkması ise daha uzun bir zaman alır. Kapitalist-emperyalist devletler ortadan kalmadıkça geri bırakılmış ülkelerde köklü eko-

nomik ve politik değişimler olmadığı müddetçe de bu problemin ortadan kalması hemen hemen imkansızdır.

Değişik milliyetçilik biçimleri de vardır. Bu durum farklı sınıfların bir ulusun nasıl kurulması gerektiği konusundaki farklılıktan kaynaklanmaktadır. Lenin, ulusal sorunu çözmede üç yol olduğunu belirtmiştir. Gerici, liberal ve demokratik çözüm biçimlerinden bahsetmektedir. Keza milliyetçiliğin savunucularının ulusal-gericiler, ulusal-liberaller ve ulusal-demokratlar olarak üç ayrı türde savunucularından Lenin bahsetmektedir. Bütün bu milliyetçilik biçimleri burjuva niteliktedir. Milliyetçiliğin bu bol çeşitliliği toplumun sosyo-ekonomik yapısından kaynaklanmaktadır. Toplumda saf bir kapitalist ilişkiler olamayacağı için feodalizm de, ataerkillik gibi kalınlara her zaman rastlamak mümkündür. Belirli bir topluluktaki milliyetçilik ve gerici unsurların güç ve etkisi, sözü edilen ülkedeki şu veya bu sınıfın egemen oluşuna ve geleneksel sınıf ve katmanların ne ölçüde modernize olup olmadığına bağlıdır.

Ulusal ve uluslararası, diyalektik bağdaki sınır çizgisi "çok ince"dir. Lenin, "Gerçek enternasyonalizmin tek ve bir tek türü vardır, o da insanın kendi ülkesinde devrimci hareket ve devrimci mücadele için canla başla çalışması ve ayrıca (propaganda, sempati gösterileri ve maddi yardım gibi yollarla) bu mücadeleyi ve bu çizgiyi ve sadece bu çizgiyi istisnasız bütün ülkelerde desteklemesidir." (Lenin, Toplu Eserler, C.24, s.75)

Lenin ezen, ezilen ulus sorununda soyut mutlak bir çözüm biçimini hiç bir zaman kabullenmemiştir. O, "Ezilen ulusların burjuva kurtuluş hareketleriyle ezen ulusun proleter kurtuluş hareketi arasında kurulabilecek bütün ilişkileri önceden kestirmek olanaksız" derken somut gerçeklerden hareket etmeyi öngörmekteydi. Yurtseverlik, insanın kendi yurdunu sevmesi, ona yürekten bağlanmasıdır. Aksine başka halklardan, topluluklardan, uluslardan nefret etmek, güvensizlik beslemek, onları küçük görmek değildir. Her ne kadar bizimki gibi

sömürgecilik koşulları altında yaşayan, sömürülen bir halkın nefret duyguları bir nebze hoş görülse dahi.

Proletaryanın davasına inanmış, gelecekte sınıfsız ve milletsiz bir oluşumdan yana olanların halklar arasında düşmanlığa ve ulusal bencillığe karşı mücadeleleri söz konusudur. İşte tam da bu noktada burjuva milliyetçileriyle yolları ayrılır.

Enternasyonalizmi kendilerine ilke edinenler her halkın kendine özgü gelişiminden yanadırlar. Onlar, ulusların özgürlüğünden, onların kültürlerinin gelişiminden yana olurlar. Bağımlı ulusların, sömürgelelerin ezenlere karşı mücadelesinde yer alırlar, pratikte destekçileri olurlar. Doğrudan o anın görevlerini yerine getirmeyip "nasıl olsa hepimiz sınıfsız toplum için çalışıyoruz" diyerek çok uluslu bir dünyanın sorunlarını, ulussuz bir dünyanın sorunlarıyla aynıymış gibi ele alınırsa "somut durumun tahlili de" havada kalmış olur.

Sömürgeciğe karşı mücadelede yığınları harekete geçirmek için mücadele verildiğinde milliyetçilik kaçınılmaz olarak politik biçimin varlık temellerinden biri durumuna gelmektedir.

Sömürgeciğe karşı çıkış, ulusal kurtuluş hareketine katılanları birbirlerine yaklaştırmaktadır. İktidar mücadelesi önemli bir sorun olarak ortaya çıktığında artık yurtseverlikle milliyetçiliğinde ayrıştığını görebilmekteyiz. Milliyetçilik şövenizme dönüşebileceği halde hiçbir şekilde yurtseverliğe dönüşmez. Milliyetçilik ulusal nefreti, kini, ulusal düşmanlığı bu noktada daha da fazla kullanır. Egemen ulus milliyetçiliği kendisini sürdürdüğü oranda ezilen ulus burjuvazisi de ideolojik varlığını oluşturan milliyetçiliğe daha da sıkı sarılır.

Milliyetçiler eskimiş toplumsal kurumların doğrudan korunmasını isterler. Kendi kültürlerini herşeyin üstünde tutarlar. Kendilerine hayranlıkları ön plandadır. Başka halkların kültürleri onlarca horlanır. Bu anlamıyla gelenekçi ve tutucudurlar. İşte bu kesim bilimsel sosyalizmin en koyu düşmanlarıdır. Bu tür milliyetçiler sosyalistleri, halkı bölmekle, halkın gelenek ve

değer yargılarına karşı çıkmakla, dine karşı çıkmakla vs. gibi uydurmacalara dört elle sarılırlar. Bu noktada emperyalistler bu kesime dört elle sarılırlar. Onları kıskırtırlar. İleriye doğru dönüşümün önüne geçmek için birbir oyuna başvururlar. Bu anlamda geleneksel milliyetçilik anti-emperyalist mücadelenin önünde olumsuz bir konumda olur. Mücadelenin ekonomik bağımsızlığa varmasının en büyük engellerinden birini teşkil eder. Gelenekçi burjuva milliyetçileri geniş emekçi yığınları uyandırarak onları sosyo-ekonomik ve sosyo-politik mücadelenin aktif unsurları haline getirmek istemezler. Gelenekçi milliyetçiler sömürgecilerin yerel ekonomiyi, geleneksel toplumsal kurumları yıkma doğrultusundaki girişimlerine karşı çıkarlar. Bu yön "kendi" pazarını koruma ile birleştiğinde pratikte anti-sömürgeci mücadele de gündeme gelmektedir.

Sömürgecilikten kurtulma savaşımı aynı zamanda asimilasyoncu eğitime, sanata, kültüre ve ezen devlete karşı çıkmayı içerir. İşte bu mücadelenin yöntemi oldukça önemlidir. Geniş halk yığınlarının her türlü fedakarlığı uygulanan yöntem sayesinde yeni yeni acıların, çilelerin bir kez daha gündeme gelmesine sebep olabilir. Bu anlamda en iyi örgütlülüğü, ideolojiyi, siyasal çizgiyi uygulamak, dünyanın en ileri tekniklerini, mücadele biçim ve araçlarını alıp uygulamak toplumsal gelişme yolunda en önemli bir yer tutmaktadır.

Günümüzde toplumsal mücadeleler dünyanın her yerinde kıyasıya sürmektedir. Burjuvaziyle proletarya arasındaki kavganın değişik biçimlerde sürmesi sınıfsız topluma kadar devam edeceği açıktır. Burjuvazi, proletaryanın her türlü mücadelesine karşı çıkmak için çeşitli yöntemleri denediği de açıktır.

Toplumsal gelişmenin bir aşaması olan sosyalizm kendiliğinden gelmeyeceğinden, bu aşamaya işçi sınıfının mücadelesi neticesinde varılacağından özel mülkiyetin ve her türlü ayrımcılığın kaldırılmasında çıkarı olan işçiler öncülüğü oldukça önemlidir. Hiçbir şekilde sınıf mücadelesinin dışında sosyalizme geçiş hayalleri olamaz.

Bilimsel sosyalistler, proletaryanın dışında kalan emekçi yığınların sosyalizme sempatilerinin, sosyalizmin çekiciliğinin dışında kalamayacağını bilincinde hareket ederler. Kendilerini sosyalist olarak sunan bir çok gurup, parti, hareket gerçekte sosyalist olmadıklarından yaptıkları sosyalizmin prestijini sarmaktan başka bir şey değildir. Onların sosyalizm adına coşkunlukları tutarsız, denge-siz siyasetleriyle birleşince iktidar dahi olduklarında maceracı, denge-siz, vb. bir dizi gelişmenin de ürünü olmaktadır. Farklı sınıfların farklı farklı istemleri bazı koşullar altında bazı konularda birleşir veya yanaşınca ister istemez bazı yeni sorunları da yaratmaktadır.

DİN FAKTÖRÜ

Ulusal kurtuluş mücadelelerinde köylülerin, zanaatçıların, yarı-proleter ve proleter unsurların, burjuvaların, kompradorların rol oynadığı bilinmektedir. Her toplumsal tabaka ulusal kurtuluşunu kendi sınıf çıkarlarına göre yorumlar ve uygulamaya koyar. Keza bu durum tek tek emperyalist devletler içinde geçerlidir. Kendi çıkarlarına uygun yaklaşımları olmaktadır. Esasta söz konusu olan kapitalizmin çıkarlarıdır.

Din burjuvazinin vazgeçilmez ideolojik silahlarından biridir. Dini motiflerle süslenmiş toplumsal hareketlerde din faktörüne bakıp mücadeleyi gerici olarak adlandırmak doğru bir yaklaşım değildir. Ortadoğu ve Asya'daki anti-sömürgeci mücadelelerde din önemli bir slogan olarak ortaya çıkmıştır. Burada önemli olan sosyal gelişmenin yönüdür. Öncülüğü dinciler de yasa dışı baskı ve zulümden kurtulmada bir araç rolünü görüyorsa böylesi mücadeleleri gerici, çağdışı olarak adlandırmak doğru olmamaktadır. Böylesi bir yanlış yaklaşım yıllarca Şeyh Sait isyanının bir kurtuluş mücadelesi olarak görülmesinin önüne set çekmiş, şeriatçılık suçlamalarıyla Kürt ulusunun bağımsızlık mücadelesi "yok" sayılmaya çalışılmıştır.

Özellikle Asya, Afrika, Latin Amerika toplulukları kapitalizmin

gelişmesiyle birlikte sözde modernleşme adı altında kendilerini sömürge yapılar içinde bulduklarında bu duruma bir tepki olarak gelenekçi ideolojilerine başta da dinlerine sarılmaları kaçınılmaz oluyordu. Kendini koruma çeşitli kurumlarına da yansımaktadır. Yabancı işgalin yarattığı her türlü tahribat karşısında geçmişine dönme ön plana çıkmaktadır.

Kürdistan'da kapitalizmin gelişme dönemlerinde ulusal bir devletin olmaması ancak küçük beylikler biçimindeki hükümlerlikler Osmanlı, Arap veya İran işgallerine uğradıklarında bir önceki konumlarını elde etmek için ileri hamleleri olmuştur. Benzeri gelişmeleri bir çok toplulukta görmek mümkündür.

Bağımsızlık savaşlarında laik düşüncelerin de rol oynadığı bir gerçek. Böylesi bir gelişim hiç kuşku yok ki geleneksel dini liderlerin bir ölçüde durumlarını sarsmaktadır.

Bilimsel sosyalistler, devrimciler manevi değerlerin oynadığı rolü reddetmezler. Karşı-devrimcilerin dini kendi çıkarlarına hizmet etmesi doğrultusundaki çalışmalara karşı çıkarlar. Onların bu yöndeki dini birlikteliklerini reddederler.

İslamiyetin, Hıristiyanlığın, Yezidiliğin, Aleviliğin hala toplum üzerinde önemli bir etkisi vardır. Burjuvazi toplumu yönlendirmede kendi zayıflığının bir parçası olarak dinsel öğeleri kullanır ve böylelikle toplumsal içerikli gelişmelerin önüne geçmeye çalışır. Alevi-Sünni, Yezidi-Sünni vs. gibi dinsel çatışmalar biçiminde yansıtılan olaylarda burjuvazinin yaptığı entrikalar gittikçe yığınlar tarafından ulusal kurtuluş mücadelelerinde feodal ayrıcalıklarını korumak ve geliştirmek isteyen ağalar manevi alandaki dinsel öğelerle de kendilerini özdeşleştirerek ya ulusal kurtuluş-tan yana ya da karşısında yer tutarlar.

Şeyh vs. gibi her türden dinin ruhani geleneksel temsilcileri sosyalizme karşı çıktıkları gibi Batı'ya da karşıdır. Fakat bu karşı çıkış varolan kapitalist veya yarı-feodal yapı değiştirilmeden yapıldığından bu durumdan yararlananlar emperyalistler ve sosyalizm düşmanlarıdır.

NEWROZ: DÜŞMANA DUYULAN KİNDİR!

SORULACAK HESAPTIR!

ALINACAK İNTİKAMDIR!

Geçen sayıdan devam

15 Nisan 1989 tarihinde Hannover-Hildesheim'de düzenlenen Newroz Gecesi'nde Hasan Hüseyin Yıldırım Yoldaş'ın elimize geçen konuşmasını yayımlıyoruz.

ALA YEKİTİ

12 Eylül öncesinde Kürdistan'ın üç parçasında -Türkiye, İran, Irak- ulusal kurtuluş güçleri öneli mevziler kazanmıştı. Kuzey-Batı Kürdistan'da 12 Eylül askeri darbesiyle birlikte mevziler yitirildi. Ama Doğu ve Güney Kürdistan'da mevziler uzun bir süre korundu ve hatta daha da genişletildi. Daha önce Doğu Kürdistan, sonra İran -Irak savaşının ateşkesle sonuçlanmasıyla Güney Kürdistan'daki mevzilerde halkımız soykırımdan geçirilme pahasına yitirildi. Devrim önemli ölçüde bir yenilgi daha aldı. Devrimci-yurtsever hareketler onarılması güç yaralar aldı. Kadroların büyük bir kesimi düşman tarafından esir alındı, tutuklandı, öldürüldü. Geri kalanlar ülke zemininde barınma ve mücadele etme imkanlarından arındırıldı. Bunun sonucu olarak bugüne dek bir çok politik güç henüz ülke zemininde ayakları üstünde kalma imkanlarını bulamadı. Bunun elbette bir çok boyutu vardır. Bu boyutlardan en önemlisi sömürgeci-faşist diktatörlüklerin kafalarda yarattığı korku, panikten tutun, uzun yıllar ülkeden kopuk olmanın beraberinde getirdiği olumsuzluklarla da birleşince varolan çıkmaz daha da derinleşti. Tasfiyeciliğin önü alınmadı. "Kadrolar korunmalı" adı altında Avrupa'da kalma fetişleştirildi. Bu özellikle Kuzey-Batı Kürdistan'lı politik güçler arasında yaygın bir biçimde savunuldu. Bu anlayış sonucu kadrolar belki fiziken korundu, ya ruhen?!! Gelinen bugün

kadroların büyük bir kesiminin ruhen korunduğunu hiç kimse iddia edemez. Bu olumsuzluklar tüm boyutlarıyla bugün de yaşanmaktadır. Bu olumsuzluğu olumluluğa dönüştürmek Kürdistan'lı her politik gücün sorunu olmaya devam etmektedir. Bu aşılındıkça Kürdistan devrimi üstünde söz sahibi olmanın imkanı bulunamaz. Bunu aşmak her politik gücün vazgeçilmez görevidir. "Bu ülkede mücadele etmenin koşulları yoktur" (!), "Sömürgeci gericilik güçlüdür", "Demokrasinin gelmesini beklemek gerekir" gibi reformist, evrimci anlayış sonucu olarak geleceğe ertelenemez. Ülkemizin sömürgeci yapısından kaynaklanan gericilik süreklidir. Ülkemizde, bağımsızlık öncesinde bir demokrasi beklemek hayaldir. Bunun tersini savunmak Kürdistan devrimi önünde kurulan tuzaklardır. Demokrasiye ulaşma, bağımsızlık elde etme koşuluna bağlıdır. Bağımsızlıkta ancak varolan tüm karşı devrimci tuzakları alt edecek mücadele yol ve yöntemlerini kullanmakla kazanılır.

Kürdistan devrimi yeniden örgütlenmektedir. Devrim yeniden örgütlenirken, bunun yanısıra boyutu ne olursa olsun bir savaş da verilmektedir. Bu savaşta Kürdistan devriminden çıkarı olan tüm sosyal güçlere görev düşmektedir. Kürdistan devriminde çıkarı olan tüm sosyal-politik güçlerin zayıflığı ve hazırlıksız oluşları dışında gerekçeler sıralayarak bu süren savaşta yer almamaları büyük bir olumsuzluktur. Tarihsel sorumluluğu büyüktür. Yaşanan tarihsel süreç, Kürdistan devriminin her politik sosyal gücüne dayattığı tarihsel görev, yenilginin yaralarını sarmak, zayıf yanlarını aşmak, süren savaşta bir an evvel yerini alma görevini dayatmıştır. Bu görev, bugün bir çok politik güç tarafından aşılmaya çalışılmaktadır. Bir çokları açısından ise geleceğe ertelenmiş

durumdadır. Bu güçler, Avrupalılaşmış, mültecileşmiş, kurtuluşu kendi gücünden değil, Kürdistan devrimi düşmanlarından medet uman politik güçlerdir. Avrupalılaşma, mültecileşme Kürdistan devrimi tasfiye etmenin bir başka biçimidir. Bu aşılmalıdır. Bu aşılındıkça Kürdistan'daki sıcak savaşın kızgın zemininde devrim örgütlenmedikçe, Avrupa'nın metropollerinde ne kadar yararlı işler yapılırsa yapılsın hiç kimseyi Kürdistan'da sömürgeci ve milli hainler tarafından işlenen cinayetlere sonuçta suç ortağı olmaktan kurtaramayacaktır. Sömürgeci ve milli hainlerin suç ortakları olunmak istenmiyorsa Kürdistan devrimini kendi zemininde örgütlemeye koyulmalıdır. Çünkü Kürdistan halkının tarihi Kürdistan'da yapılacaktır, yoksa ihtiyarlanmış kıta Avrupa'da değil.

Kürdistan devrimi gündemdedir. Ülkemizin somut tarihsel koşulları, bize devrimin silahlarını sunmaktadır. Kürdistan devrimine iradi olarak müdahale etmek, devrimin silahlarını yerinde ve zamanında kullanmak elimizdedir. Bu, halkımıza ve şehitlerimize karşı kutsal görevimizdir. Bu, sömürgeci barbarlara karşı verilen kutsal mücadelede şehit düşen cesur, yiğit, kahraman vatan evlatlarına karşı vefa borcumuzdur. Dünya döndükçe her Kürdistan'lı yurtseverin vicdanında yurtsever birer aziz olarak yaşayacak olan Kürdistan devrim şehitlerinin ahdını yerine getirme her Kürdistan'lı yurtseverin borcudur."

Sömürgeci barbarların darağacına yürürken Dersim Kartalı Seyit Rıza'nın "Yetmişbeş yaşındayım. Kürdistan şühedasına kavuşuyorum. Kürt gençleri intikamımızı alacaktır."

19 Haziran 1947'de darağacına yürüyen Mêhemet Mahmut, İzzet Abdülaziz, Mustafa Hoşnav, Hayrullah Abdülkerim'in:

“Millet uğrunda uhdemize düşen vacibi tamamıyla ifade kusur bırakmadığımızdan, meydana gelen bu neticeden müteessir değil, bilakis gurur duymaktayız. Milletimiz gençlerine milli vahdetini temini ile hürriyete kavuşmasını daima gözönünde tutarak çalışmalarını tavsiye ederiz. Kürt milletinin istismar devletlerinin esaret boyunduruğundan kurtulması temenniyatımızdır. Yalnız Kürt milleti değil, bilakis istisnasız bütün mazlum milletlerin esaretten kurtarılması gibi yüksek bir gaye Kürt gençliğinin hedefi olmalıdır.”

Ya Kamışlı şehitlerimizin son nefeslerine kadar haykırdıkları...

12 Aralık günü Kamışlı'da sömürgeciler ve milli hainler tarafından katledilen 15 yoldaşımızın son nefeslerine kadar; Kahrolsun Sömürgecilik! Kahrolsun Milli Hainler! Yaşasın Bağımsız, Birleşik, Demokratik Kürdistan! Yaşasın Sosyalizm! şiarları karşısında kim duyarsız olabilir?!...

Bu yiğit, kahraman, şehit vatan evlatlarının anılarına ihanet edilmedikçe onların ahdını yerine getirmekten kaçınılabilir mi?!.. Tek, bölünmez, bağımsız, demokratik Kürdistan hedefinden vazgeçilebilir mi?!.. Elbette hayır!

Mücadelenin her alanında şehit düşen vatan evlatları, “YAŞASIN KÜRDİSTAN” diyerek azizler mertebesine yükseldikçe ve onların hatıraları kalplerde yaşadıkça BÜYÜK KÜRDİSTAN uğrunda mücadele daha da anlamlaşacak ve bu uğurda öldürmesini ve ölmesini bilen milyonlarca vatan evladı çıkacaktır. Tarihimiz bu temelde yapılacaktır.

Henüz için başındayız. Öntümüzde uzun bir yol var. Yolumuz zorluklar, acılar, ihanetler ve tuzaqlarla örülüdür. Şunu açık yüreklilikle söylemeliyiz ki; işimiz son derece zordur, şunu çok iyi biliyoruz ki düşman kolay kolay ülkemizden sökülüp atılamayacaktır. Bu elbette başarılacaktır. Buna iman ediyoruz ve kendimize, halkımıza güveniyoruz. Ama bu nice acılar, çileler, şehitler pahasına olacaktır. Çağdaş Dehakların bugün halkımıza yaptıklarını gelecekte de en vahşi ve barbar bir şekilde yapmaya devam edecekler. Yeni yeni Kamışlılar,

Halepçeler sahneleyecekler. Kürdistan ulusal kurtuluş dinamiklerini parçalamak, yoketmek için zehirli gaz ve bakteriyel bombaları kullanacaklar. İşkenceler, tutuklamalar, öldürmeler, toplu göç ettirmeler, Kadınlarımızın ırzlarına geçmeye, rahimlerinden gerilla aramaya, babaları, anaları kendi çocukları ile cinsel ilişkiye geçmeye zorlamaya, insanlarımıza insan pislği yedirmeye devam edecekler. Bugün aklımızın alamayacağı binbir türlü insanlık dışı yöntemi uygulamaya sokacaklar. Hatta ve hatta sömürgeci güçlerin halkımıza yönelik bu insanlık dışı uygulama ve yaptırımlarına karşı dünya kör, sağır ve dilsizliğine devam edebilir.

Düşmanlarımız taktik olarak bugün bizden çok üstündür. Düşmanlarımız acımasız, vahşi ve barbardır. Yüzyıllardan beri kendilerine cennet, ama esas sahiplerine cehennem yaptıkları Kürdistan'daki egemenliklerini korumak için her türlü Osmanlı oyununu oynayacaklar.

Bizleri zorlu bir dönem ve zor görevler beklemektedir. Büyük fedakarlıkların istendiği bir dönemdeyiz. Kendine yurtsever, devrimci, komünist diyen herkes, büyük fedakarlıklar yüklenme göreviyle karşı karşıyadırlar. Yurtseverlik, devrimcilik, komünistlik lafla olmaz. Ağlamakla, sızlanmakla da devrimci, yurtsever, komünist olunmaz. Kürdistan'lı yurtsever, devrimci, komünist olmanın yegane kıstası sömürgeci barbarlara karşı dişe diş, kıran kırana bir mücadelede tüm benliğiyle maddi ve manevi destek gücüyle bir itici güç olmayı şart koşmaktadır. Ve bizler, üstümüze düşen görevleri yerine getirdiğimiz zaman geleceğimiz üstünde söz sahibi olabiliriz. Ve geleceğimizi de ancak ve ancak kendimiz hazırlayabiliriz. Hiç bir güç bize, aydınlık bir gelecek vadetmez, vermez. Bunu şimdiye dek başkalarından bekleyenler, artık akıllarını başlarına toplamalıdır. Kürdistan devrimi başka güçlerden beklenemez, dışardan ithal edilemez; hele hele düşmanlarımızdan hiç dilenemez. TEK, BÖLÜNMEZ, BAĞIMSIZ, DEMOKRATİK KÜRDİSTAN halkımızın büyük fedakarlıkları pahasına kendi eseri olacaktır.

Kürdistan halkının bu idealini gerçekleştirmek için proletaryanın ideolojik, politik, örgütsel önderi KAWA adaydır. 70'li yılların ortalarında devrimci-yurtsever DDKD bünyesinde bir eğilim olarak doğan, Kürdistan sorununa çağdaş bir perspektif kazandıran ve 1976 senesinde Kürdistan proletaryasının ideolojik, politik ve örgütsel önderliği olarak kurulan hareketimiz KAWA'nın tarih sahnesine çıkışı Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinde önemli bir kazanımdır.

KAWA'nın tarih sahnesine çıkışıyla birlikte Kürdistan devrimine çağdaş bir perspektif kazandırıldı. Dünya, bölge ve ülkemizin mevcut durumu çağdaş bir tahlilden geçirilerek Kürdistan halkının önüne gerçek kurtuluş yolu net bir şekilde konuldu. Mücadele ve zafere gitmenin üç temel bileşimini -ideolojik, politik, örgütsel- birlikte ele alan hareketimiz çok kısa bir zamanda Kürdistan ulusal kurtuluş ve halk demokrasisi mücadelesinde maddi bir güç haline geldi. Ama buna rağmen iç ve dış koşulların kendisine yüklediği zorluklar karşısında çok kısa bir zamanda kazandığı mevzileri kaybetti. Bunun bir çok boyutu vardır. Birçok nedenin yanısıra proleter devrimcilerle küçük-burjuva unsurların birlikte örgütlendiği, saflaşmanın avantajlarına paralel olarak hareketi güç olarak zayıflatması, geçmişten kalma olumlu bir mirasa sahip olunamayıp, deneyimsizlik, dünya devrimci hareketinin geçirdiği bunalımın hareketimize yansması, dünya, bölge ve ülkemizdeki güçler dengesinin düşmanlarımızdan yana olması vb. gibi iç ve dış etkenler hareketimiz üstünde bir çok olumsuz etki yarattı. Bu olumsuzlukları aşma çabasında olduğumuz bir dönemde hareketimiz kendisi gibi bir çok politik güç gibi 12 Eylül askeri darbesiyle karşılaştı. Düşmanın toptan saldırdığı 12 Eylül sonrası dönemde koşullara denk düşen pratik adım atma fırsatını bulmadan bir çok politik güç gibi önemli oranda bir yenilgi aldı. Alman yenilginin yaraları bugünde henüz sarılmış değil.

Devamı sayfa 23'de

Bir okurumuzdan Ala Yekîti'ye ulaştırılan "Kürdistan Tarihinde Bir Sayfa"yı aynen yayınlıyoruz. Yazı Mehmet Emin Zeki'nin "Kürt ve Kürdistan Tarihi, Cilt 1" den alındığından biz de orijinaline bağlı kalarak

yayımlayacağız.

Kürdistan Tarihi sömürgeci devletlerce yıllardır barbar bir şekilde yokedilmeye çalışılıyor. Jenositlerle yokedilmeye çalışılan bir halkın tarihine karşı başka bir tavır da beklenemez. Ala Yekîti Kürdistan Tarihi'nin bilimsel çalışmalar ışığında ortaya çıkarılması ve demokrat kamuoyu nezdinde bilince çıkarılmasının önemli bir devrimci görev olduğunu bildiğinden; bu türden çalışmalara sayfalarını açar.

Ala Yekîti, Kürdistan Tarihi-

nin de sınıf mücadelesi tarihinden oluştuğunu bildiğinden, tarihi yaklaşımı da devrimcidir. Tarihimizde ezilenlerin saflarında yerini alır. Tarihimizin devrimci yönünü miras edinir. Ezilen bir halkın kendisi ve tarihi yokedilmek isteniyorsa, buna karşı direniş de devrimcidir. Bu nedenle genellikle tarihimizde gelenekselleşen isyan ve direnişlere yer verirken, zaman zaman tarihi belge değeri önem taşıyan yazılara da yer vereceğiz.

ALA YEKİTİ

KİLİS KÜRT BEYLİĞİ CANBOLADOĞLU(1) DEVİRİMİ(2)

Kilis bir dönemler bir Kürt ailesi olan Canpolad ailesinin hükümranlılığı altındaydı. Bu ailenin başı, Çikalezade Sinan Paşa döneminde Emir Hüseyin'di. O, Elsedir Eleizem tarafından mirlerin miri (beylerbeyi) olarak Halep'e tayin edilmişti. Elsedir Eleizem İrani ülkelerine saldırıya geçtiği dönemde, Emir Hüseyin, onunla hareket etmedi. Kendisine göre sebepler ileri sürerek bu savaşa katılmadı. Elsedir Eleizem bunu unutmaz, bunun intikamını almak içinde saklar. Tebriz savaşı yenilgisinden sonraki dönüşünde Emir Hüseyin'i yanına çağırır ve öldürür.

Kardeşi Hüseyin'in öldürüldüğünü duyan Kardeşi Elî (Ali), Halep'e gider ve Osmanlı Devleti'ne karşı devrimini (1) (isyanını-t) ilan eder. Şam Trablusuna saldırılara başlar. Bu bölgeyi ele geçirdikten sonra da Şam dolaylarına uzanır. Bu bölgede köyleri talan eder. Bu bölgede güçlü bir iktidar oluşturur, tek başına hükmetmeye devam eder. Güçlü bir ordu oluşturur, paralara kendi adını yazdırır, camilerde kendi adına hutbeler okutturur.

1607 Ekiminde Toskaniya (3) Meliki Dük Ferdinand'la bir dostluk antlaşması yaptı. Ayrıca diğer hükümetlerle de dostluk antlaşmaları imzalamaya doğrultusunda girişimlerde bulundu.

Ünlü Elsedir Eleizem, ordu komutanı Qoyoci (Kuyucu) Murad Paşa'yı Anadolu devrimini bastırmaya yollar. Bu vezir kendi amacını gerçekleştirebilmek için önce Canpolad ailesinden kurtulması

gerektiğini gördü. Canpolad'ın Oğlu onun bu amaç ve girişimlerini duyar ve buna karşı 20 bin süvari ve bir o kadar da piyadeden oluşan ordusuyla Begras boğazında Osmanlı Ordularını bekler.

Kuyucu Murad Paşa büyük bir orduyla Canpolad Oğlu'nun karargâhı üzerine gider. Kuyucu Murad Paşa nizami Osmanlı ordularının yanısıra, yanına Dıkkadır kürtlerinden oluşan ve Zülfikâr Paşa komutasındaki 40 kişilik bir destek de alır. Murad Paşa Canpolad Oğlu'nun karargâhının kendi açısından savaşa müsait olmadığını görür ve ordusunu Ersilan Bılı boğazına çeker. Canpolad Oğlu'nun çevresini sarmaya başlar. Orcê yaylasında, 24 Ekim 1607'de iki ordu büyük bir muharebeye girişir. Canpolad'ın ordusunun yarısı öldürülür. Bu büyük kayıptan sonra, Canpolad Oğlu çaresiz Halep'e döner. Fakat bu şehirde de kalamaz, İstanbul'a gider, Sultan Ahmed (4) 'e sığınır. O da Canpolad'ı affeder ve Tımışwar Vilayetine Beylerbeyi olarak yollar. Küçük kardeşini de Sultaniye'nin maliye okuluna yerleştirir.

ŞOREŞA(1) LAWÊ CANPOLAD(2)

Ji mêjva famîliya Canpoladî ya Kurdî hukumdariya Kilis dikir. Serokê wê famîliya di zemanê Çikalêzade Sinan Paşa de emîr Hussêyin bû. Ew ji aliyê Elsedir Ele'izem wek mîrê mîran li Wîlayeta (ilayet) Helebê te'iyîn bû. Dema Elsedir Ele'izem êriş bir ser welatên îraniyan, emir Hussêyin li gel wî neçû , ji xwe re sebebin dîtin ku di

Sultaniyetin bu affı Murad Paşa'nın gönlüne uygun değildi. Bu kan emici bu duruma öfkelenir ve Canpolad'ın yolunu kesmeye adamlar yollar ve Belgrad kalesinde, Canpolad daha yerine varmadan onu öldürür.

DİPNOTLAR

(1) Lübnan'da bugün yaşayan Canpolat'lar bu aileden gelmektedirler. Kuyucu Murad Paşa'nın bu darbesinden sonra, Canpolad ailesinin bazı elemanları kendilerini Kilis ve Halep yöresinde gizlerler. Daha sonra Said Bey, Canpolad ve oğlu Rebah Beyrut'a giderler. Daha geniş bilgi için "Kısaca Kürt ve Kürdistan Tarihi, Cilt 2, s.377-380, Arapça Baskı'ya bakınız)

(2) Devrim; bu kelime kitabın orijinalinde nasıl idiye öyle kullandık. Ancak bilimsel teoriye göre bu hareketi devrim olarak adlandırmak mümkün değildir. Ayaklanma (başkaldırı) olarak adlandırılması yerinde olacaktır.

(3) Toskaniya; İtalya'da bir vilayetti. İtalya Birliğinden önce diğer vilayetler gibi o da kendi başına hareket ediyordu.

(4) Birinci Sultan Ahmed 1603-1617 yılları arasında hükümdar.

(5) Tımışwar; Avusturya'nın bir vilayettir. O dönem Osmanlıların denetimini altındaydı.

Türkçeye Çeviren: H. Tewjor

wê cengê de pişkdar neke. Elsedir Ele'izem wê yekê jibîr nake;wê di dilê xwe dedihêle . Gava ji Şerê Tibrîzê şikestî vedigere, ew bangî emîr Hussêyin dîke û wî dîkuje.

Dema Elî xebera kuştina brayê xwe Hussêyin dibîhise ew diçe Helebê û şoreşa xwe li dijî dewleta Osmanî ilan dîke û êrişê dibe ser Terabilisa Şamê, wê bidest xwe ve tîne, ji wir destê xwe dirêjî dorhêla Şamê dîke, gundan li wir talan dîke. Di wan cihan de deselatdariya (sulte) wî bi hêz dibe, ew bi tena xwe

hukum li wir dike, leşkerkî mezin jê repeyda dibe, navê wî li ser pera dixînin, bi navê wî xutban di mizgeftan de dixwînin.

Di oktobera 1607 peymanek bi erşîdoq Ferdîinand re-melêkê Toskaniya (3) girêda, herweha mihawele kir ku peymanên we bi hukumetên din re jî girêde.

Elsedir Ele'izem ê navdar, serkarê leşkerê Qoyocî Murad Paşa hat teklîf kirin ku şoreşa Anadolu vemirîne. Wî wezîrî dît ku berî armanca xwe bi cih bîne, xwest ji famîliya Canpolad xelas be. Lawê Canpolad bi tedbîra wî dihesa, ew bi 20 hezar leşkerên siwarî û wena jî peyayî di derbanda Begras de hatina leşkerên Osmanî dipên.

Qoyocî Murad Paşa bi leşkerîkî mezin diçe ser leşergêha Lawê Canpolad, ew bi xwe re 40 hezar kurdên Dilqadir bi serokatîya Zolfîqar Paşa dibe û jî bilî leşkerên Osmanî yên nîzamî.

Murad Paşa dît ku leşkergeha Lawê Canpolad ne munasibe ji şer re, ew leşkerên xwe vedigerîne ser derbnda Ersilan Bîfî, dorhêla Lawê Canpolad digire. Herdû leşker dikevin cengike mezin li deşta Orcê (24 oktobera 1607), nîvê leşkerê Canpolad tê kuştin, ew ziyaneke mezin di-

ke, neçar dibe vegere Helebê, le ew nikare li wî bajarî bimîne, ew diçe Astanê, penaberî Sultan Ahmed (4) dibe, ew Canpolad efû dike û wek mîrê mîrsin dişîne wîlayeta Timşwar û brayê wî yê biçûk dêxîne mekteba taybetî ya Sultaniyê.

Ew efûya sultanî ne bi dilê Murad Paşa bû, ew xwîn vexwera pir enirrî, ew yekî dişîne ser rêya Canpolad û li kela Belgradê dikuje, berî bi cihê xwe yê nû gihne.

(1) Ev mefhome çawa di orîgnalê de bû me we hêst, li gor teoriya zanistî mirov nikare wê şoreş bijmêre, ê di cih de be eger bi serhildan bête navan din.

(2) Canbilatên niha li Libnanê dijîn ji vê famîliya Canpolad xwe li Heleb û Kilisê vedişêrin, Paşe rê dikeve Se'îd beg Canpolad li gel kurê xwe Rebah diçin Bêrûtê. Bona Bê-tir zanîne binir: Xulaset Tarix û Kurdistan, cildê 2, r. 377-380.

(3) Toskaniya wilayeteke Italiyê bû, luri yekîtîya İtaliya fik bê ki zerê xwe bû, çawa wilayetên din.

(4) Sultan Ahmedê Yekan ji 1603-1617 hukum kir.

(5) Timişwar wilayetek utrişê, wê demê di bin destê Osmaniya de bû.

Ev benda me ji kitêba dîroknivîsê kurd ê navdar Mihemed Emin Zekî Xuleset Tarix El Kurd We Kurdistan, Cildê yakan ji erebî wegerand kurdî.

Werger : D.H.Serbîlind

Sayfa 21'den devam

Yüklendiğimiz büyük tarihsel hareketin sorumluluğunun bilincindedeyiz. Kürdistan işçi sınıfına, emekçi yurtsever halkına daha doğrusu Kürdistan devrimine karşı sorumluluğumuzu biliyoruz. Bu sorumluluğumuzun gereğini yerine getirecek güç ve azme sahip olduğumuzu, çağdaş KAWA olarak yeni bir "MED MUCİZESİ" yaratacağımızı burada ilan ediyorum. Yüklendiğimiz tarihsel görevi başaracağız. Buna hiç kimsenin kuşkusu olmasın!

Toplumsal mücadelede ilerleme, zafer, yenilgi, zafer temelinde gelişir. Mücadele düz bir hat üzerinde gelişmez. Zaferin kaçınılmaz olması gibi geçici yenilgiler de dönem dönem kaçınılmaz olur. Sorun yenilgilerden ders alarak geleceğe olan güvenle mücadeleye dört elle sarılmaktır. Yapmamız gereken budur. Bunu başaracağımıza olan inancımız tamdır. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin zaferini gerçekleştirmek için gerekli silahları ülkemiz somut tarihsel koşulları bize sunmaktadır. Ve bu silahları düşmana karşı yerinde ve zamanında kullanma ve deneyim ve birikime sahibiz. Bunu başaracağız. Kaçınılmaz bir hale gelen TEK, BÖLÜNMEZ, BAĞIMSIZ, DEMOKRATİK KÜRDİSTAN'ı kuracağız. Sömürgeci güçlerin her türlü çağdışı imha edici yöntemlerine, bir dizi ihanet mihraklarının akıl almaz tuzaklarına rağmen bunu başaracağız. Çünkü biz çağdaş KAWA'yız. Çünkü biz dostlarımıza, halkımıza ve her şeyden evvel kendimize inanıyoruz. Zafer bizimdir! TEK, BÖLÜNMEZ, BAĞIMSIZ, DEMOKRATİK KÜRDİSTAN İÇİN İLERİ!...

Mart '89

TU ŞOREŞ

Lula tivingê xweşdike çîyan,

Lula tivingê vedike rêyan.

Deyşt û zozan, çîya û bani

Siya te da ser Kurdistan...

Tu şoreş

Tu azadi

Tu xweş...

Bitirsine Emperyalîzm û Faşîzmê!

Bîşkêne zîncira Bîndestî û

Kole dariyê!

Destên te destên gelê Kurd,

Tivinga te tivinga gelê Kurd,

Behnê te da nav Kurdistan...

Tu şoreş

Tu azadi

Tu geş...

Destê xwe badike bo te proletarya

dinê

Û gelên bîndest yên weki te.

Bake destê xwe, tu ji bo wan!

Tu gelê Kurd

Tu şoreş

Bimeş!...

B.SAYDO

Sahibi : S. Haidari, Grossenberger Str. 48

4971 HÜLLHORS - DEUTSCHLAND

Yazışma Adresi : Postlager karte NR-O39774 D. 5000 KÖLN-1

Banka Hesabı : Stadt sparkasse, KÖLN, Konto Nr. 94223179 BLZ 37050198

F. Almanya : 3 DM, Fransa : 10 FF, Belçika : 70 BF, Hollanda 3,5 G.

Danimarka : 12 KRN, İsveç : 10 KRN, Avusturya : 25 Ş, İsviçre : 2,5 SFR

Geçen sayıdan devam

BÖLÜM V.

ERZURUM İSYANI

1908 öncesi demokratik içerikli isyanların içerisinde en önemlisi hiç kuşkusuz Erzurum isyanıdır. Osmanlı Devletine yönelik en büyük isyanlar gerçekte ulusal kurtuluş mücadelesiydi. Ulusal kurtuluşun yanısıra yönetim biçimine, yolsuzluğa vs. gibi nedenlere karşı ayaklanmalar da oluyordu. İşte bu ayaklanmaların içinde en önemli ve katılımı açısından, yarattığı yankı açısından da olanı Erzurum isyanıydı.

Erzurum'a 1902 yılında Nazım Paşa Vali olarak atanır. Valiler her yerde olduğu gibi yasal statülerin dışına çıkarak keyfi uygulamalar içerisine girdiklerinden halk hoşnutsuzluk içindeydi. Halk bütün olumsuzlukların kaynağı olarak bu yerel yöneticileri görüyordu. Devletin sınıfsal yapısından kaynaklandığını göremiyorlardı. Feodal sistemin tüm ayrıcalıklarının baskısını iliklerinde hisseden halk örgütsüzlük içindeydi. Düzene karşı örgütlenmeden yoksundu. Kendiliğinden gelişen olayların girdabı içerisinde sürükleniyordu.

Kürdistan'da ulusal ve sınıfsal kurtuluş mücadelesini örgütleyen bir yönetimin olmaması, Balkanlardaki benzerlikte de olsa tüm ulusu kucaklayan bir örgütün yoksunluğu kuşkusuz ki önemli bir boşluğu doğurduğu gibi Osmanlı Devletine karşı mücadeleyi daha başından sonuçsuzluğa götürüyordu.

Ubeydullah ve Yezdan-ı Şer isyanları da kısa bir süre önce yenilgiye uğratıldığından halk büyük bir baskı altındaydı ve dağınıktı.

Saraya karşı mücadele edenler ulusların ayrılması yönündeki çabaları dar bir çerçevede tamamen yönetici sınıfın lehine meclis ve anayasanın yoksunluğu temelinde olumsuzlukların kaynağı tesbit edildiği için ayrıca bağımsızlık hareketlerine karşı olmaları Erzurum'da veya diğer şehirlerde meydana gelen olaylara karşı bir sempati vardı. Osmanlı Devleti'nin parçalanması-

na karşı olmaları varlık nedenleri olduğu için yolsuzluk, vergi, askerlik gibi sorunlardan dolayı ortaya çıkan düzen aleyhtarı eylemleri desteklemeleri düşünülemezdi. Batı-Ermenistan'da meydana gelen bu eylem Ermenistan ulusal kurtuluşunu da hedeflemediğinden Jön Türklerce desteklenmişti.

Ermeni Hınçak ve Taşnak örgütleri de yeterince örgütlü olmadıklarından ayrıca halkın zorbalığa karşı mücadelesinde "ilgisiz" kalmalarından olaylarda bir etkinlikleri olmamıştır.

1905'de Rusya'daki gelişmeler, gidip gelenler ve Rusya'dan kaçanlar sayesinde her tarafta duyuluyor ve etkiler bırakıyordu.

II. Abdülhamit'in tüm baskı ve sindirmelerine, ajan ve muhbir ağını örgütlemesine karşı çeşitli emperyalist devletlerin de oyunlarıyla birleşmesine rağmen halk hoşnutsuzluğunu fırsat buldukça dile getirir.

OLAYLARIN GELİŞİMİ

Vali Nazım diğer valilerden farksızdır. Halktan toplanan vergilerin dışında da vergi toplayıp haksız kazancını arttırdığından, çeşitli ayrıcalıklarını halkın aleyhine kullandığından şehrin ileri gelenleri olarak adlandırılan varlıklı kimseler valiyi şikâyete başlarlar.

Nazım Paşa valiliğini devam ettirmek, saraya hoş görünmek için kendisinden istenilen miktardan daha fazla vergi tahsilatını İstanbul'a yollar. Fakat çeşitli biçimlerde halktan bunun kat be kat fazlasını alır. Örneğin, Nazım Paşa 350 bin liralık gelirin 90 bin lirasını İstanbul'a yollar (Bkz. Mehmet Nusret, Tarihçe-i Erzurum Yahut Hemşerilere Armağan, s. 58, İs. 1922). Vali karşılığında nişanlar, hediyeler alır. Bu nitelikteki valiler sarayın aradığı tiplerdir. Kazalarda da durum vilayet merkezlerinden farksızdır. Örneğin Erzurum vilayetinin Yusufeli kazasında;

"... adını taşıyan mütegalib bir şahıs, her sene devlet aşarını hiç bahsına iltizam etmekte, fakat ahalden bir kaç mislini almakta ve karşı gelenleri türlü iftiralarla türlü

cezalara mahkum ettirmek suretiyle, kazayı mütemadiyen dayanılmaz bir zulüm ateşi içinde baştan başa yakıp kavurmakta idi." (Nedim Ulusalkul, Erzurum İhtilali, s. 9)

Güçünü ayrıca merkezi vilayetteki akraba vs. gibi bir iki şahıstan da aldığını belirten N. Ulusalkul, iltizamcının kazancının bir kısmını da bu şahıslara ayırdığını belirtmektedir.

Vali Nazım için herşey paradır. Askerlerinin içler acısı durumu, memurlarının maaş alamaması onun için önemli değildir. Önemli olan hangi biçimde olursa olsun vergi toplamaktır.

Devlet; talan, yağma, vs. nin yanısıra vergilerle büyük bir soygun yapıyordu. Köylüler % 12,5'lük Aşar'ın yanısıra toprağın % 0,4'ünün vergisini de vermekteydiler. Ayrıca koyun ve keçiden beş kuruş, domuzdan ise, % 5-15 arasında vergi alınıyordu. Yine yol vergisi denilen 15 yaşından büyükler için dört gün yol yapımında çalışmak veya bunun karşılığı olarak her gün için 16 kuruşluk ödeme yapma zorundaydı. Keza otlak, tuz, tütün, vs. gibi vergileri de vardı.

Bütün bu vergilerin dışında vergi toplayan (iltizam) lara da önemli ölçüde hisse vermekteydiler.

Ayrıca müslüman olmayanların ödemek zorunda oldukları ek vergiler de vardı.

Osmanlılar için siyasal yapı, bağımlılık ilişkileri oldukça önemliydi. Fakat bütün bunların yanısıra vergi alınması daha da önemliydi. Biçim "zorunlu nedenlerle" değişikliğe uğrayabilirdi. Ama vergi alınması "değişmemeliydi."

Abdülhamid yönetimi devletin zararlarını halkın sırtına yüklemek için yeni adlarla iki yeni vergi alınmasını ister. Biri evcil hayvanları kapsayan "Hayvanat-ı Ehliye Rüşümü" diğeri de sözde askerlerin ihtiyacı için alınmasını istediği ordunun ihtiyaçlarını karşılamak için çıkarılan "Rüşümü Şahsiye" idi. (Bkz. Y.A. Petrosyan, Sovyet Gözüyle Jön-Türkler, s. 237-238)

Bu son iki verginin değişik adlarla toplanılmaya başlanması, yerel yöneticilere duyulan öfkeyle de

birleşince halk tepki gösterir. Erzurum'da halkın öncülüğünü yapan varlıklı olan kimselerdi. Eşraf, servetinin birikmesinin önünde engel teşkil eden bu angarya vergilerden ve can güvensizliğinden kurtulmak, istikrarlı bir devlet içerisinde palazlanmak istiyordu. Bütün suçu yerel yönetimde bularak padişahı padişaha şikayet ederler. Eşrafın önderlik ettiği ilk dilekçe 20 Şubat 1906'da vilayete 13 kişinin imzasıyla verilir ve "Hayvanat-ı Ehliye Rüşumu" vergisinin kaldırılması istenilir. Erzurum'da halkın büyük bir kısmı geçimlerini hayvancılıkla sağladıklarından bu yeni vergi kaldırılması güç bir ekonomik sorun olarak karşılına geliyordu. Vali Nazım Paşa daha önce Pasinler halkının verdiği dilekçeyle birlikte İstanbul'a yollayacağını ve bu verginin kaldırılmasını isteyeceğini dilekçe sahiplerine söyler. (Bkz. M.Nusret, age., s.58) Fakat Vali ikiyüzlüdür, saraya yaranmak istediğinden dilekçeye farklı şeyler yazar;

"Dışardan yapılan aldatıcı kışkırtmalara eğilimli kişilerin telkinleri sonucu Pasinler ahalisinden az sayıda bir kaç kimse hayvanat rüşumu ve vergi-i şahsi (şahsi vergi) vermeyeceklerine dair bir takım anlamsız mazarət ileri sürerek diğer ...ahaliyi de kışkırtmada bulunuyorlarsa da iş genişlemeden yeterli ve etkili araçlara müracaat olundu. Bu uğurda her fedakârlığa katlanmaktan geri durmayacağımı bağlılığımı arz ederim. Ferman velinimetim Padişahımdır. 2 Mart 1906" (Mehmet Nusret, age., s. 58)

Halk İstanbul'dan cevap bekler. Sessizlik huzursuzluğun derinleşmesine sebep olur.

Vergi sorununda önderlik etmiş olan Hacı Âkif Ağa, 15 cebebi Erzurum'un Tebriz Kapı'sı denilen yerde bir iş hanında toplar. Neticede tekrardan bir telgrafın İstanbul'a çekilmesine karar verilir. Önceki istem tekrarlanır. Okur-yazar olmayan Hacı Akif'in çektiği bu telgraf sert üslupludur. Mehmet Nusret çekilen telgrafı kitabında yayınlar;

"Mabeyn-i Hümayun Yüce Başkâtipliği aracılığıyla Osmanlı Padişahı, Padişah Efendimize; öteden beri uyruklarının bağlılığı nişanlarından olan Erzurum ahalisi-

nin yoksulluk ve ihtiyaçları en son dereceye varmış ve memleket bir kaç defa mala yönelik saldırılara maruz kaldığından tarımsal ve ticari servetimiz elimizden gitmiştir.

Yılın çoğunluğu kışla geçen vilayetimizde Hayvanat Rüşumu ve Vergi-i Şahsi vermeye gücümüz yetmediğinden efendimizin yüce isteklerinden başımızın tacı efendimizden affımızı dileriz. 12 Mart 1906" (Mehmet Nusret, age., s. 59-60)

Çekilen telgraf, Sarayın Vali'den durumu sormasına neden olur. Vali "herşeyin bir haftada kapanacağını" yazar.

İstanbul'dan yeni haber gelmez. Halk Postahaneyi ele geçirir.

CAN VEREN ÖRGÜTÜ

Bu örgütün Erzurum'daki tüccarlar tarafından kurulduğunu Petrosyan F. Kançılırya'nın 1906'daki kitabından aktararak verir.

Hikmet Bayur'da Türk İnkılabı Harbî adlı kitabında, keza Mehmet Nusret'te yukarıda adı geçen kitabında Erzurum'da bir komitenin varlığından bahsederler. Fransız Dışişleri Bakanlığı Arşivindeki raporlarda da isyan öncesinde bir komitenin varlığından bahsederler. (Bkz. Milliyet Gazetesi, 30.05.1973) Bu komitenin yerel bir komite olduğunu araştırmacıların çalışmalarından çıkartmaktayız.

Meşveret'de Aralık 1906'da komiteden bahseder ve "siyasi bir görevinin olduğunu," "...Türkiye'de reformist hareketi hızlandırmak için yeni kurulmuş olan Türk komitesi 'can veren', bu yasa tanımazlığa karşı protestoların insiyatifini eline almıştır". (Meşveret, No. 182, 1 Aralık 1906) diye yazmaktadır.

İstanbul'daki Rus Büyükelçisi Zinovjev ise, "Halkın çeşitli tabakalarının oluşturduğu Can-Verir adlı ... örgütün yansıra, halkın çoğunluğunca çeşitli gruplar kuruldu ve bu grupların propagandaları ordu içine bile sızıp yayıldı" biçiminde yansıtır. (Petrosyan, age., s. 236) Fakat bu küçük gruplar hakkında elimizde herhangi bir bilgi yok.

ÇARPIŞMALAR

13 Mart 1906'da Postahane'nin ele geçirilmesi

Vali'nin karşı harekete geçmesine neden olur. İsyanın yöneticileri askerlerin silah kullanmayacağını hesap ederek esnafa çağrılarda bulundu ve onlardan dükkanlarını kapatmalarını isterler. Halkın valiye duyduğu güvensizlik güçlü olduğundan yankı bulur. Kalabalık Postahane'nin önüne yığılır.

Vali halkın sokaklarda toplandığını görünce bazı ileri gelenleri tutuklar. Asker toplananlara ateş etmeyi reddeder. Üstelik ateş etme emrini veren bir subayı da yaralarlar. Askerlerin bu tavır halkın daha rahat katılımını sağlar (Bkz. Milliyet Gazetesi, 30 Mayıs 1973, Ö. S. Coşar, Fransız Dışişleri Bakanlığı Belgelerinden aktarma)

A.B. Kuran ise "isyan esnasında Erzurum'da bir hafta kadar çarşıların kapanmış olduğundan şehir iâşe buhranına uğramıştı. Bunun üzerine eşraf günlerce muhtaç ailelerin iâşesini temin etmiş ve mukavemeti desteklemiştir." (İnkılap Tarihimiz ve Jön-Türkler, İst. 1945, s., 221)

Vali, dini siyasete alet ederek Müftüye başvurur. Müftü de halka katılır. Vali çaresizlik içinde konağına sığınır. (Bkz. M. Nusret, age., s.60)

Müftü yeni vergilerin şeriate aykırı olduğunu açıklar.

Ayaklananlar İstanbul'a telgraf çekerek Vali'nin görevden alınmasını ayrıca vergilerin kaldırılmasını isterler. Üstelik geceyi Postahane'de gelecek cevaptan dolayı geçirirler. Yaklaşık altı bin kişi Postahane'nin önünden ayrılmaz. (Bkz. M. Nusret, aynı yerde).

Fakat İstanbul'dan yine haber gelmez. Bu durum on gün kadar devam eder. Halk bu arada başka istemlerini de içeren 30 kadar telgrafı çeker. Fakat yine Padişah'tan haber gelmez. Bunun nedeni sonradan anlaşılır. Vali'nin evinde de bir telgraf çekme aleti vardır. Vali, çektiği telgraflarda isyancıların bir kaç sürgün olduğunu, kendisinin görevden alınması halinde işlerin daha da olumsuzlaşacağını yazar. Bu durum anlaşılınca da telgraf makinesi işlemez hale getirilir. (Bkz. M. Nusret, age., s.60-61)

Devam edecek

MERHABALAR...

Özgürlük sevdasıyla ve özgürlük
mücadelesiyle
Karanlık yollara ışık tutan,
Bütün barbarca engellere karşı
göğsünü siper eden,
Ve özgürlük bayrağını
yüreğine diken,
Çok değerli büyük Komutanım...

Mektubunuzu aldım. Güvercinlerin kanat çırpışları, çiçeklerin sallanışı, karanfillerin sevdası ve ilkbaharın kokusunu hissettim içinde. İlk defa sizden duyduğum sözler beni duygulandırdı. Ve bağımsızlık yolundaki adımlarımı daha da güçlendirdi. Bizden, yani küçük kardeşlerinizden böyle sözler duymamız, sizin ileriye büyük bir umutla bakmanıza vesile olduğunu biliyorum. Ama bana inanmalısınız ki; bize bu cesareti ve ilhamı veren, bağımsızlık tutkusunu aşıl原因an, ferdi çıkarların yerine ulusal çıkarlara yönlendiren, bu duyguyu paylaştıran siz özgürlük öncülerinin eseridir.

Biliyorum Yoldaş! Ne kadar Kürdistan'ın acılarını, umutsuzluklarını, çilelerini yazarsam yazayım gene de anlatamam. Ama bunu yapabilirim: Ümitlerimi, birlik ve beraberliklerini ve vahşice muamelelere rağmen Kürdistan yiğitlerinin direneceğini yazabilirim. Sizin, benden beklediğiniz de budur. Yapmam gereken şey, çaresizliklere rağmen ve zorluklarla engellendiğimiz yolda doruğa ulaşmaktır. Faşist rejimlerin emellerini söndürmektir. Ve bu yolda kararlıyız!

...
Haydi durma!
Çağla çağ çağım çağla,
Beni de coştur kabartmaya
hazır sularınla.
Ve genişlet yatağını,
Rehber ol bana!
yaşam ve özgürlük yolunda

... 'daki çalışmalarımız sürüyor. Yalnız bütün ... bize karşı koymak için çalışmalarını sürdürüyorlar. Fakat inanın ki hiç bir güç, hiç bir engel bizi durduramaz ve bu yoldan alıkoyamaz!

Ala Yekîî 26

Bir avuç toprağını aldım
Kürdistan'ın,
Ve siktim elimi bir kelepece kırar
gibi.
Bütün hıncını taşarak fıskırdı
toprak.
Hissedişiyordum! İçindeki
derin yarayı
Duygularıma katıyordu, sakladığı
özlemi,
Beni ne kadar sıkıştırsan, sıkıştır
diyordu sanki,
Gene de beni ezen ayaklar altında
Başkaldıracağımla! Ve içimdeki
hırsımı,
Haykıracağımla özgürlük yolunda.
...

Şiirlerimi beğendiğiniz ve bana güven verdiğiniz için teşekkür ederim yoldaş. İnanın satırlarınızı okuyunca birden kendimi hayaller içinde buluyor, tüylerim diken gibi oluyordu. Demokrasi ve özgürlük ilhamlarının öncüsü olan değerli yoldaşımdan umut verici sözler duymak ne büyük bir mutluluk benim için. Hem de mutlulukların en güzel...

Evet yoldaş, bu yıl benim için şiir yazmama sebep olan nedenler, halkımızın yaşadığı ızdıraplar, işkenceler ve özellikle Irak'lı kardeşlerimizin uğradığı canice haksızlıklar... "Hayvan sürüleri" gibi kuru soğukta arabalara yükletilip, gece-gündüz demeden kamplara götürülmesi... Bir ara ... yollamak istedim şiirlerimi ama kendime güvenim yoktu. Oysa siz beğendiğinize göre, artık göndermemde bir sakınca kalmadı. Aşağı yukarı yirmi şiirim vardır. Madem beğendiniz, ben de güzellerini seçip size yollayacağım. Ayrıca şiirim burada yayınlandı demişsiniz. Gerçekten doğru mu? Öyle sevindim ki!

...
Ulaşılması zor Ağrı dağının
doruğu gibi.
Pürüzlü ve dikenli tellerle örülmüş,
Diyarbakırzındanlarının duvarlarını
Sigaramın dumanı görebilse,
Bu yoldaki sonsuz sevincimi.
O zaman aşabilir, bütün engelleri.
Leyla Qasım'ın özgürlük tutkusu
gibi.

...

Bütün gençlik bilinçlenmiş ve geleceğe umutla bakmakta, fakat bu yoldaki çalışmalarımızın boş olduğunu savunan gerici büyüklerimizi susturabilsek... İnan ki bu yüzden şu an babamla konuşmuyorum.

Ah! Özgürlük ve bağımsızlık
türkülerini,
Çarpıyor kalbim, bu kelimeleri
duyunca.
Yani mavzerler eşliğinde
marş söylemek,
Ve ilerlemek kalabalığı içine.
Güvercinlerin mavi bulutları delerek
Gökyüzünün sonsuzluklarına
dalışları gibi.

...
Şu sıralarda Türkiye'de seçim heyecanı sürüyor. ANAP iktidarı yakında devrilebilir. Çünkü ANAP seçim sonuçlarının % 20'sini alabilirdi. Hemen hemen bütün illerde ve özellikle SHP, belediye başkanlıklarını kazandı. Haliyle Özal devrilecek. Ama ne yazar?!... Gelen gideni aratacak. Ki Ortadoğu'da devrimci fırtınanın zafere ulaşacağı ana dek!

Bizim köyümüzde .. ile ... arasında seçim yapıldı. Muhtarlığı ... kazandı.

...
Bir sızı var yüreğimde.
Adana'dan gelirken
Harran'a varışında,
Yeşillikler hayal oluyor gözlerimde.
Urfa ve Mardin bozkırlarını
görünce,
O anda cızlıyor yüreğim
Ve geçiyor aklımdan
Otobüsten atlayıp,
toprağa sarılmak.
Ve gözyaşlarımla çalılıkları,
Coşkulu duygularıyla da
Kürdistan'ı yeşertmek istiyorum.

Sevgili yoldaş, başka ne yazacağımı bilmiyorum. Yalnız ileride bir şiir kitabımı yayınlarsam ön-sözünü sizin yazmanızı isteyeceğim. Burada mektubuma istemiyeerek son verirken hepimizden bütün dostlara, yoldaşlara binbir selam. Kürdistan'dan selam. Size yoldaşça sevgilerimle

Kardeşin
Zınar Zılan
30.3'89

kısacası hayatın çekilmez duruma gelişi üzerine bilgiler mevcuttu. 1949 anti-empyrialist demokratik devrimden sonra bazı demokratik ve giderek de bazı sosyalist dönüşümler gerçekleştirildi. Ama hiç bir zaman sosyalizmi gerçekten inşa edecek M-L bir çizgi bütünlüklü olarak izlenmedi. Mao döneminde pratiğe aktarılan bazı sosyalist dönüşüm ve girişimler uygulan politik çizgi değil, kapitalizmin gölgesinde kaldı. Mao'nun ölümü ve Deng'in başa geçişiyle açık kapitalist çizgi izlendi. M-L bütünüyle terkedildi. Tarımda kurulan kolhozlar da bütünüyle dağıtıldı ve toprak özel mülkiyetin bir biçimi olan kiralama ilişkileri içine alındı. Bu durum bugün oldukça açıktır. Çin'deki kapitalizm dünyanın gözleri önünde pratikleştirildi. Deng, liberal bir politika izledi. Ekonomik alanda izlenen liberalleşme beraberinde politik liberalleşmeyi de getirmek zorundaydı. Böyle de oldu. Ancak Deng Siao Ping'in buna tahammülü olamazdı. Cüce Deng ve kliğinin, bürokrasinin çıkarları gidecekti. Bunun için de hiç kimsenin beklemediğini yaptılar. Dünya, milyonlarca insanın üzerine silahla gidemezler derken, en büyük barbarlığı gösterdiler.

Bütün bu barbarlığın teşhiri bir tarafa bırakırsak, bu olaylarda çıkarılması gereken dersler önemlidir. Bütün bu olayların sorumlusu Çin'deki revizyonist-bürokrat iktidardır. Çin'de kapitalizmi liberal temelde hayata geçiren Cüce Deng iktidardır. M-L dışında hiç bir çizgi, kendisine hangi maskeyi takarsa taksın sosyalizmi inşa edemez, kapitalizmi hayata geçirir. Kim bunun aksini iddia ederse, bütün bu çıplak gerçekler karşısında alçak bir demagogun konumunu aşamaz. Batılılar Deng'in reformları karşısında sevinç çığlıkları atıyorlardı, O'nun batı çizgisine yaklaştığını açık açık söylüyorlardı (Bugün aynı şeyler Gorbaçov için de söz konusu). Ancak o kadar alçak ve iğrençtir ki, aynı güçler bir anda Deng ve kliğini "komünist" yapabiliyorlar.

Diğer taraftan revizyonizmin Çin'de işlediği barbarlık, "sosyalizm" adına işlendiğinden, sosyalizme de büyük bir darbedir. Çin ve SB'de dahil revizyonizmin

iktidarını sosyalizm diye görenler de bu barbarlığın suç ortaklarıdır. Neden mi diyeceksiniz? SB ve Çin'de "sosyalizm" adına işlenen bu tür barbarlıklar sosyalizme büyük darbeler vurur. Bütün bu olaylardan sonra emekçi kitleler de dahil, geri kitleler haklı olarak soruyorlar: "Sosyalist bir ülke ile kapitalist ülke arasındaki fark ne?" Kendisine sosyalistim diyen SB ve Çin vb. ülkelerde emekçi halkların (burjuvazinin değil!) üzerine barbarca yöntemlerle gidiyorlar. Orada da kapitalist ülkelerde olduğu gibi baskı ve sömürü var, zulüm var. Tüm bunlar sosyalizme vurulabilecek en büyük darbe olmasa bile, en büyüklerinden biri değil midir?! Bence en büyüğüdür. Çünkü böylesi politika ve onun sonucu barbarlıklarla sadece bir iki ülke sosyalizmden uzaklaşmıyorlar; bu revizyonist alçakların yaptıklarının sonucu bütün dünya emekçileri sosyalizmden uzaklaşıyor. Bu anlamıyla hala bu ülkelerin kör savunucuları durumunda bulunanlar da revizyonist diktatörlüklerin bal gibi suç ortaklarıdır. Oysa Marksizm-Leninizmden sapan her revizyonist çizgi, her kapitalist girişim dünya komünistler ailesinin dışına atılsaydı, anti-sosyalist olarak damgalansaydı, bütün bu zararlar sosyalizme ulaşmazdı...

Çin'deki olaylarda, bir diğer düşünülen sonuç da, aşırı iyimser bir tavırla, hareketin komünistlerin önderliğinde ilerlediği çıkarsamasıdır. Bu doğru değildir. Öğrencilerin demokrasi sınırları çerçevesinde talepleri söz konusudur. Yığınların, revizyonist-bürokratik diktatörlüğe başkaldırısı devrimci bir başkaldırıdır. Bunu hemen belirtmek gerekir. Ancak bu olayların sosyalizme yöneldiği söylenemez. Öğrenci hareketi içinde bir çok kanadın olduğu doğrudur. Komünistlerin olduğu da doğrudur. Ancak egemen olan genel demokrasi talebidir. Hareket içinde "Enter-nasyonal"ın sürekli söylenmesi hareketin ileri yönüdür. Ayrıca "Biz Çin'de yeniden devrim yapıyoruz" demeleri diğer olumlu bir yöndür. Ancak bu olumlu yönle bağdaşmayan yönler daha da ağırlıktadır.

Bir kez tüm katılanlar "demokrasi" alın bağıyla eyleme

katıldılar. Bu neyin ifadesidir? Sosyalizm bilimini legal düzeyde, okullarda okuyan bir kuşağın "demokrasi" den neyi anlaması gerektiği kuşkusuz bir şekilde açıktır.

Marksizm-Leninizme yabancı olmayanların M-L bilim ve kültüre yabancı olmayanların "demokrasi" talebinin ne kadar geri bir noktada durduğu çok açıktır. Oysa böyle bir kuşaktan "sosyalist demokrasi", "gerçek demokrasi" şiarı beklenirdi. Oysa onlar "Ya Demokrasi, Ya da Ölüm!" temel sloganı ile hareket ettiler. Zaman zaman bazı çevreler, "gerici parti çekilsin", "Politbüroyu devir" sloganlarını görerek oldukça optimist sonuçlara varıyorlar. Onlara göre madem onlar açıkça Cüce Deng'i, Politbüro'yu, Parti'yi hedef alıyor, o zaman M-L bir parti istiyorlar gibi oldukça havai sonuçlara varıyorlar. Oysa hareketin önderleri bu konuda da kendileri ifade ettiler. Onlar kendilerine Marks, Engels, Lenin ve Stalin'i örnek ve rehber alacaklarına, Gorbaçov'u kurtuluş olarak aldılar. Hem Gorbaçov'a övgü dolu bir mektup sundular ve müdahalsini isteyip yardımını beklediler, hem de plakatlardaki sloganlarda onun çizgisinin hayranı olduklarını gösterdiler. "SB'de Gorbaçov var, Ya bizde kim var?", ya da "Çin'e de perestroika ve glasnost", "Gorbaçov, demokrasi bizim ortak hayalimizdir." şeklindeki sloganlar bu durumu rahat bir şekilde açıklamaktadır. Ayrıca bu hareket Mao'ya bir hayranlık ya da yakınlık da ifade etmedi. Oysa normalinde devrim önderi ve ilk devlet başkanı olarak, gericiilere karşı siper edilmesi beklenen bir durumdur. Ancak anlaşılabilir ki; Mao'nun da büyük bir etkinliği ve prestiji kalmamıştır. Hele 1960'lardaki yüceleştirme gözönüne alınırsa bugün tersi bir durumun beklenmesi de ayrı bir ilginçliktir.

Bu olaylar aynı zamanda Çin'de gelenekleşen "çizgiler", "klikler" savaşını da bir kez daha ortaya çıkardı. Deng Kliği sıkıyönetim ilan edip ordunun göstericilerin üzerine gitmesini emretmesi üzerine, Pekin'den sorumlu 38. Ordu görevi yerine getirmede.

Devamı sayfa 12'de

ÇİN: “KAOS”MU, “DEVİRİM”Mİ?

* Çin’de Nisan sonlarından Haziran ayına kadar yüzbinlerin katılımı sonucu gerçekleştirilen kitle hareketini kanla bastıran Cüce Deng, böylelikle en büyük kitle hareketini kanla bastırma “ünvanına” (!) da ulaşmış oldu.

* Açlık grevi ve gösteride bulunan öğrenciler ve halk kanlı baskın esnasında “Yaşasın Halk, Kahrolsun Faşizm” şiarını yükseltti.

* Göstericiler Cüce Deng’e onun diliyle cevap veriyorlardı: “Kedinin kara ya da beyaz olması önemli değil, önemli olan onun sahneden çekilmesidir. İşte o zaman o, iyi bir kedidir.”

Huo Yabang’ın 18 Nisan’da ölümünden sonra Çin büyük kitle hareketlerine sahne oldu. Bütün dünyanın dikkat ve gözlerini üzerine çeken bu kitle hareketi, 49 Devriminden bu yana gelişen en büyük muhalefet hareketi ve isyandı. Dünya ölçüsünde de durum bir rekordur. Mevcut iktidara karşı milyonların bir gösteride yürüyüşü, başka bir ülkeye nasip olmamıştı. 3000 insanın bir alanda ve bir anda açlık grevi ve ölüm orucuna gidişi aynı şekilde büyük bir olaydı ve Çin ülkesinin imzasını taşıyordu. Nüfusu milyarı aşan Çin’de bu ölçüler ve bu durum elbette anlaşılır olmalıdır.

Çin’deki olaylar dünyada değişik yankılar ve beklentiler yarattı. Sosyalizm düşmanları tüm güçler, anti-komünist savaşlarına yeni malzeme sağlayarak tüm suçu sosyalizmde arayıp durdular. Yüz yıldan bu yana her defasında söyledikleri nakaratı tekrarladılar. «Komünizmin sonu geldi»... Emperyalist tekellerin yayınlarına bakılırsa, bu durum Gorbaçov’un liberalizmiyle birlikte sürekli işlendi. Burjuvabasının yüzyıllardır (hatta daha fazla) sürekli yaptığı budur. Sosyalizm saflarında doğan, her problem karşısında sermaye çevreleri komünizmin “sonunu” ilan etmiştir. Sosyalizmin içinden çıkan ve sosyalizme yönelik her saldırı sosyalizmi “yenilemeye”, “gözden geçirmeye” ya da kısacası “revize etmeye” çalışan her girişim kapitalist çevrelerde umutlara yol açmış ve onlar da her defasında

“komünizmi bitirmişlerdir.” (!) Binlerce kez “bitirilen”, “sonu geldi, bitti” (!) denilen komünizm; her ne hikmetse bir kez daha “bitiriliyor, sonu getiriliyor.” “Bitirilen komünizm” her defasında yeniden kapitalizmin başına bela kesiliyor. Bütün bu durum iyi gözlemlenmeli. Bu durum burjuvazinin işçi sınıfına ve sosyalizme karşı savaşının bir parçasıdır. Bu politik propoganda açıkça alçaklığa ve yalana dayanmaktadır ve iflas etmiştir. Diğer taraftan da dünya komünist hareketinin problemlerinden dolayı örgütsüz, dağınık, inançsız durumda bulunan güç ve kişilere birşeyler verebilmektedir. Sermaye neden bu derece alçakça komünizme saldırmaktadır? Neden her yeni gün en çağdaş basın ve yayın tekniğini harekete geçirerek, insanlar “komünizme” düşman ettirilmektedir? Neden her defasında “komünizmin sonu geldi” diye sevinç çığlıkları atılmaktadır? Bu durum işçileri, emekçileri, devrimcileri mücadelelerinde düşündürmelidir. Propagandalarında üzerinde önemle

duracakları bir husus olmalıdır. Bu, Çin olayları ve Gorbaçov konuşulduğunda da ilk akla gelenidir.

Çin olaylarında, işçi sınıfı ve emekçi halkların ve komünistlerin de bir beklentisi vardı. Acaba “enternasyonal”i söyleyerek eyleme geçen bu öğrenciler ve işçiler kapitalist-revizyonist Çin’i, sosyalizme dönüştürmek mi istiyorlardı? Böyle bir ışık var mıydı acaba? Bunlar da bir başka cepheden düşünülenlerdi.

Bu iki düşünce ve beklenti nelerle vardı. Olayın gerçeği neydi? Batı basını ve yayını olayı, sürekli “batı hayranlığı” olarak vermeye çalıştı. Bunun kaynağına biraz önce değindim. Sermayenin bu çabaları anlaşılmalıdır. Sosyalizme ve işçi sınıfına karşı kendi çıkarları ve kendi varlığı için vargücüyü, en çirkin, en barbar metodları kullanma pahasına da olsa, savaşmak zorunda. Çin’deki olayların kahramanları da yeteri oranda dünyaya kendilerini duyuramadıklarından olay hakkındaki bilgilenmelerde yeterli düzeye ulaşmadı. Bütün bunlara rağmen olaylar hakkında fikir yürütmek için belirli veriler mevcuttur.

Bir kez Çin’deki öğrenci ayaklanmaları şu gerçeği bir kez daha ortaya koydu: Çin’de işçi sınıfı ve diğer emekçi sınıflar ve de gösterilerin önderliğini çeken öğrenciler iktidara karşı büyük bir hoşnutsuzluk içindedirler. Bu hoşnutsuzluk onların da ifade ettikleri gibi, baskı ve sömürünün varlığından kaynaklanıyor. Duvar yazıları, pankartlar ve bildirilerde yeteri oranda enflasyon, fiyatların yükselmesi, ücretlerin düşmesi ve

